

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy óra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. itélőtábla épületével szemben.

hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részé
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Városi közgyűlés

Pécs, 1897. november 29.

Félig üres padok előtt folyt le a mai városi közgyűlés, hiszen nem volt sem választás, sem kilátás valami heccre, de még egyes hatalmasb osztályérdek sem mozgósította a városatyákat, csak a város jövő évi költségvetését kellett megállapítani, ezzel pedig a legtöbb városatya nem szokott törődni, majd kicsinálják azt a városi urak, hogy mennyi pénzre van szükségük, az ugyanis egyre megy, vajjon 20 vagy 80 városatya mondja rá az ámment a tanács javaslatára.

Kevesen voltak tehát az érdeklődők, pedig ha egyébert nem, hát azért is teltebb padsorok kellett volna, hogy erőteljesebb éljen fogadja azt a tanácsesi jelentést, a mely a volt főispán diszpolgári oklevelének átadásáról s arcképének elkészültéről beszámolt. Littke József is valószínűleg gyengéllette az éjont, azért indítványozta, hogy a közgyűlés ennek a jelentésnek a tudomásul vételével kínálkozó alkalmat ragadja meg Kardos Kálmán újbóli üdvözlésére. A közgyűlés el is fogadta ezt az indítványt s így kilátásunk van rá, hogy ha Kardos ezt az újabb üdvözlést is meg találja köszönni, a közgyűlés megint folytathassa az üdvözlést az idők végtelenségéig. Mégis csak szép dolog az elismerésnek szünni nem akaró kitörése, bár ezt a városnál nem minden ér-

dem után tapasztaltuk, mert pl. van ott a közgyűlési teremben egy másik férfiúnak is arcképe, a melynek elkészültéről és kifüggesztéséről a tanács annak idején nem tartotta érdemesnek jelentést terjeszteni a közgyűlés elé. Hja, de ez a másik arckép csak Kossuth Lajost ábrázolja s a mi önértetes tanácsunktól azt is elismeréssel kell fogadnunk, hogy azt — habár csak lopva is — ki merte függeszteni.

Nem csekélyebb elismerés illeti meg a tanácsot azért a nemes önmegtartóztatásért is, a melyet egy másik nagy férfiú emléke iránt kebelében tagadhatatlanul élő kegyelet ügyes leplezésével tanusít s nem indítványozta még a nagy Aidinger arcképének kifüggesztését. De hát az ő emléke arckép nélkül is még soká kísért a közgyűlés termében. A mai tárgyaláson is meg-meglebbent az a jótékony fátyol, a mely az ő emlékét takarja, de mindannyiszor ki lett mondva, hogy ne bolygassuk a multat, hanem vonjuk le a tanulóságot belőle a jövőre.

Igy történt ez Littke felszólalásánál, a melylyel a városi gazdálkodás fölött mondott általános bírálatot s elítélte a folyton emelkedő deficitet, ez volt sorsa Erreth János felszólalásának is, melylyel három évi zárószámadások adataiból bizonyította, hogy a városi költségvetés nem nyugszik reális alapokon, mert az előirányzott bevételek tényleg nem folynak

be s így az előirányozott kiadások sem fedezhetők tényleg.

Ne rekriminaljunk a multakért, majd jövőre másként lesz, — ez a stereotip vizsgálás s valóban ennek a kilátásba helyezett javulásnak az előre vetett árnyékát pillanthatjuk meg többször a mai tárgyalás folyamán. A jövő évi költségvetés szükségletében 16,000 frt rendes kiadási többlet nem találja meg fedezetét az eddigi bevételekből, kivétünk tehát 18,000 frt új községi adót a helyben elfogyasztott sörre. Kilátásba lett helyezve, hogy a vágatási díjak az új közbáráhid elkészültével az eddigi díjak hétszeresére lesznek felemelve. Persze mindezt busás járulékokkal a község fogja kiizzadni, de a városi tanács nyugodtan folytatja a takarón túl való nyújtózást, hiszen a pótdót nem emeljük, az megmarad 35%, habár száz másféle címen vájkál is a város a lakosság zsebében.

Hja, haladnunk kell a korrallal, s egy város haladásának nincsen biztosabb fokmérője, mintha minél több adósságot csinál s minél több címen adóztatja meg polgárait s drágitja az életet a legelsőrendű szükségleti cikkek megadóztatásával.

A mai közgyűlésen ismét tettünk egy nagy lépést a haladásnak ezen az útján s csak ezután készülünk azon még csak rohamlépésben haladni, míg egyszer csak a lakosság meg nem unja ezt a nagy haladást és aki csak teheti, szintén megindul

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

Dudus meghalt.

— A »Pécsi Figyelő« eredeti tárcája. —

Dudus meghalt. Örökre becsukódtak azok a szép szemek, örökre elnémult az a mosolygó beszédes ajak.

Ott fekszik a hófehér ravatalon. Mintha álmában mosolyogna, úgy fekszik. Fehér mirtusz koszoru övezi, még fehérebb homlokát. Kezében egy kis keresztet tart; mintha arra mosolyogna.

Fehér ruhába öltöztették, maga is segített varrni. És milyen szorgalommal, milyen boldog sietséggel varrta azt a ruhát.

Menyasszonyi ruhájának szánták. Éppen elkészült a temetésére. Menyasszonyi diszben fekszik a ravatalon, — azért is olyan szép még itt is. Tán völegényére, szerelmére gondolt, mikor utolsót dobbant jóságos kis szíve, s ott maradt az arcán a menyasszony boldogsága, a szerelmes leány mosolya.

Dudus meghalt! Ugy-e nem tudjátok, mit fejez ki e rövidke két szó?! Hisz oly sokan halnak meg. Eltemetik, elföldelik s vége . . .

De én, ismertem Dudust. Ismertem, mióta él. Láttam anja ölében. Hallottam, mi-

kor gagyogni kezdett; láttam, mikor először poroszkált nagy nehezen egy pár lépésnyire.

Elöttem fejtett ki üde, illatos bimbóvá. Ott voltam, mikor először cserélte föl a rövid ruhát a komoly hosszú szoknyával.

Láttam Dudust nyilni, mosolyogni és hervadni. Csak én tudom, én érzem azt igazán, mit tesz az: Dudus meghalt.

Meghalt virágkorában, meghalt menyasszony korában! El tudjátok-e gondolni, mi az meghalni akkor, mikor egy élet hosszú, édes boldogsága előtt állunk? Meghalni akkor, mikor rövid néhány óra választ el attól a mámorító pillanattól, mikor az oltár előtt, a pap előtt, az egész világ előtt elmondhatjuk azt az egy szót, — szeretem?

És Dudus akkor halt meg. A halál angyala vezette az Isten elé. A nász éjszaka helyett egy hideg, rideg sirtődör vár rája. A koporsó a menyasszonyi ágya.

Mikor odapillantok arra a fehér ravatalra, úgy érzem, hogy ki tudnék kelni a gondviselés ellen, minden ellen. A lelkem sir. Ugy sir, hogy megremegek belé.

És csak nézem, nézem azt a fehér arcot, azokat a leomló selymes, fürtöket. És a mig nézem, elvonul előttem a kis Dudus egész élete. Olyan volt ez az élet, mint egy virágé, a mely kinyillik, illatozik, pompázik, s mielőtt valaki keblére tűzhetné, elhervad.

Isten veled, édes Dudusom! folytasd

menyasszonyi álmodat. Találd meg azt a boldogságot, melynek küszöbéről szőlített el a halál angyala!

De mielőtt letennének a földbe, hadd álmodjam végig itt a ravatalod előtt a te életedet.

Olyan édesbus a rád emlékezés.

Leírom ide, édes Dudus. Aztán majd elolvasom nagyon sokszor. Hisz annyira szerettelek, annyira szerettünk mindnyájan.

* * *

Olyan volt, mikor gagyogni kezdett, mint Rafael Jézusa. Maga az élet, az elevenség, az öröm.

Boldogsága volt mindenkinek, szemefénye jó szüleinek. Olyan üdőségben, boldogságban cseperedett fel. Nem is vettük észre, hogy nagy lány lett. Kacagtunk, szívből kacagtunk, mikor először libegett be hosszú ruhájában s tréfás pukkedlivel mutatta be magát.

Akkor is csak Dudust láttuk, a kis aranyhaju, rózsás arcú Dudust.

Pedig akkor már nem volt az. Nem a régi, üde Dudus állt már akkor előttünk.

Haja akkor is aranyszínű volt, a szemek akkor is oly mélytüzű, fekete szemek voltak, az arca akkor is rózsás volt. Csakhogy ezek a rózsák a halál rózsái voltak.

Dudus beteg volt. Ő maga nem tudta

rohamlépésben olyan helyekre, hol nem olyan nagy a haladás kultusza.

A közgyűlés lefolyásáról szóló részletes tudósításunk a következő:

*

Fejérváry Imre b. főispán pont 9 órakor, szórványosan megtelt padosorok előtt megnyitván az ülést, a jövő közgyűlés határidejéül december hó 27-ikét tűzte ki. Miután a napirend előtt senki sem kívánt felszólalni, áttértek a napirendre.

Miniszeri rendeletek.

A belügyminiszter körrendelet kíséretében megküldi a város közönségének a helyes magyar állami nagy és kis címert. Tudomásul szolgál.

A városi közrendészeti bizottság már régebben javaslatot készített a cselédtartás tárgyában, amelyet a közgyűlés el is fogadott. Az ekként elfogadott szabályrendelet föl lett terjesztve a belügyminiszterhez, ahonnét azzal érkezett vissza, hogy miután a belügyi kormány éppen most foglalkozik a cselédtartás országos rendezésével, a pécsi szabályrendelet-tervezetet tehát nem hagyja jóvá.

A kereskedelmi miniszter leiratában jóváhagyja az 1897. és 1898. évi közüti költségvetési előirányzatot. E szerint a közüti adókulcs ezekre az évekre 9% lesz, és egy igás napszám ellenértéke 3 frt, egy kézi napszámé 1 frt 50 kr. Hasonlóképpen jóváhagyta a miniszter a törlesztéses kölcsön fölvételét. Tudomásul szolgál.

A püspök levele.

Pintér Ferenc aljegyző olvassa Hettyey Sámuel pécsi püspöknek válaszát a városi tanács üdvözlő sürgönyére vonatkozólag. Éljenzessel tudomásul vétetik.

Ováció Kardos Kálmánnak.

A tanács bejelenti, hogy eleget tett a közgyűlés ama határozatának, hogy Kardos Kálmán volt főispánnak a diszpolgári oklevelet kiállította és egy küldöttséggel átadta, továbbá, hogy olajfestésű arcképét a közgyűlési teremben elhelyeztette s az iskola-utcát nevével elnevezte.

Ennél a pontnál felszólalt *Littke* József, a következőket mondván: Midőn annak idején a tekintetes közgyűlés a bucsuzó főispánt, Kardos Kálmán ő méltóságát egyhangulag hozott határozattal diszpolgárrá megválasztotta, midőn azt határozta, hogy lefesteti arcképét és

nem is tudta meg soha. Pedig akko. már nagyon beléfészkelte magát a kór.

De azért Dudus boldog volt. Örült mindennek. A napsugárnak, a derült égnek, virágillatnak, a madárdalnak.

Boldogan csicsgergett egész nap, dalolt mindig. Csak akkor hagyta abba, mikor a köhögés félbeszakította.

Életet öntött mindenbe, bár ő a halál csiráját rejtegette magában.

Ha rád gondolkodik Dudus, megtelnek a szemeim könnyel. Hisz oly szép, oly kedves voltál; vidám, boldog voltál . . .

Egyszerre aztán megszűnt dalos lenni. Komoly lett. Órákig elábrándozott egy helyen. Valami titkos bú vette be magát a lelkébe. De nem szólt senkinek. Magába rejtette a titkot, míg végre is kipattant.

Verőfényes tavaszi nap volt. Ugy emlékszem reá, mintha tegnap történt volna. Dudushoz mentem. Ott találtam a kertben, egy orgonabokor árnyékában volt. Egyedül volt. Ugy elgondolkozott, hogy nem is vett észre.

A háta mögé lopódtam, átfogtam a nyakát s úgy kérdeztem, ki vagyok?

Dudus felkacagott s aztán duzzogva fordult hozzám.

— Ugy megijesztettél, te rossz ember?

— Hát megijedtél Dudusom? Ugy-e valami nagyon szépre gondoltál s most haragszol, hogy kizavartalak gondolatodból.

örök emlékül a közgyűlési teremben elhelyezi, a közgyűlés fényesen bebizonyította azt, hogy hálás tud lenni azok iránt, akik önzetlenül, becsülettel szolgálják.

Midőn nemcsak a közgyűlés, de az egész város közönsége bebizonyította azt, hogy akit szeret, tisztel, attól pártkülönbség nélkül oly imponzánsan vesz bucsut, csak annyit mondhatok, hogy nagyon helyesen és bölcsen volt ez, mert ez buzdítani fogja azokat, akik hasonlóan ő hozzá, előljárnak a város érdekében és akik másra, mint becsülésre, nem tartanak igényt. De buzdítani fogja kétségkívül azt a férfit is, aki ünnepeit elődjének a helyét most elfoglalja, aki annak szép tulajdonait a férfi kor teljes erejével, és annak tehetségét a kellő erélyvel párosítja.

Tekintetes közgyűlés! A kötelesség szóval meg bennem, midőn indítványozom, hogy ezen alkalommal is üdvözljük Kardos Kálmánt, hogy jobb egészségben sokáig élvezze szeretetünket; mert meg vagyok győződve s biztos tudomásom van róla, hogy ez a férfi új állásában épp úgy szíven viseli városunk érdekeit.

Kérem indítványom elfogadását s annak foganatosításával a tanácsot, illetve a polgármestert megbizni kegyeskedjek.

Elfogadjatik.

Uj virilisták.

Olvastattam a tanácsi jelentés az 1898. évre összeállított virilista névjegyzékre vonatkozólag, a mely egész terjedelmében felszólalás nélkül elfogadtatván, az abban kitüntetett új virilisták a közgyűlésbe meg fognak hivatni.

A jövő évi költségvetés.

Pintér Ferenc aljegyző olvasni kezdi a már nyomtatásban is kiosztott tanácsi jelentést a jövő évi költségvetésre vonatkozólag. *Littke* József közbeszólására, a ki ezt a fölolvastatást egészen felesleges dolognak tartja, áttértek volna a részletekre; azonban mielőtt ehhez hozzá fogtak volna, *Littke* József nagy általánosságban is kíván valamit hozzászólni. Mindenek előtt — ugymond — köszönetemet fejezem ki a főszámvevő urnak a nagy szorgalommal és tudással összeállított költségvetésért. Sajnos azonban, hogy a költségvetés végeredményeire nézve nem szavazhatom meg ezt az elismerést, mert deficit állunk szemben.

Vajjon mi az oka ennek a folytonos

deficitnek? kérdezhettük. Én azt hiszem, hogy minden más, csupán a város fejlődése nem.

Megnézem az én kedves adókönyvecskémet, s ha összehasonlítom az abba beirt tiz év előtti adómmal, hát olyan szaporodást látok benne, a mely megdöbbsent, mert a tiz év előtti adóm éppen tizedrésze volt a mostaninak.

Én a hibát máshol keresem. Mert akaratlanul is eszembe jut az a nagyon bölcs mondás, a mit egy dusgazdag bankár mondott, a kitől kérdezték, hogy min nyert hát annyit, hogy úgy meggazdagodott. Nyerni nem sokat nyertem, mondá, nyereségem az, a mit megtakarítottam.

En azt tartom, hogy mi egyáltalában nem tudunk gazdalkodni. A városi pénztár mindent sokkal drágábban fizet, mint más, már csak azért is, mert biztos tudomásom szerint sohasem fizet készpénzzel.

Vagyonunkat úgy befektettük, hogy vagy nem megfelelő, vagy nem hoz kamatot; hogy csak egy példát hozzak föl, ott van a sátor-tábor.

És hogy ez az eljárás tökéletes legyen, a jövedelmeinket nem vagyunk képesek kellőleg kihasználni.

Itt van a sörfogyasztás. A sörfogyasztási adó két ízben 3-3 évre lett kiadva. Talán attól féltünk, hogy a sörfogyasztás csökkenni fog, mikor a város fejlődik. A házi kezelés megbukott s mi csak ezen az egy címen évi 20—25.000 frt jövedelemtől estünk el. Ha ez az összeg meglenne, úgy nem volna deficit.

Ne méltóztassanak félreérteni, mintha én a multat akarnám bolygatni. Én csak azért hoztam föl ezeket, hogy a jövőre nézve más-ként járjunk el.

Nekünk a multtal teljesen szakítanunk kell. Jobban kell gazdalkodnunk és vagyonunkat csak olyanba belefektetni, ami kamatot, jövedelmet hoz. Mindenek fölött pedig a jövedelmi forrásokat hazilag kell kezeltnünk, már csak azért is, hogy lássuk, tudjuk, mily jövedelmet lehet elérnünk, amely esetleg alapul szolgálhat, ha a bérleti rendszerre megyünk át.

Ezzel csak az a szándékom, hogy jövőre többé soha se forduljon elő költségvetésünkben a deficit.

Majorossy Imre polgármester: Olyan városi háztartást, ahol bizonyos deficitel nem kellene küzdeni, nem látott senki sem. Debrecenben, ahol azelőtt pótdadó egyáltalában

— Hát nem halok meg! Te mondtad, te pedig nem csalsz meg, te sohasem hazudtál nekem. Ugy örülök, olyan boldog vagyok. Hát neved te is, örülj te is velem!

Most már ő biztatott a nevetésre. És én nevettem vele együtt. Azt hitte a szegény, hogy a nevetéstől csordult a könnyem.

Mikor aztán jól kiujjongta magát, akkor újra oda ült mellém. Komolyan nézett reám. Én is csak néztem ezt a szép leányt.

Sokáig nem szólt semmit. Végre is én szóltam hozzá.

— Hát hova lett a jókedved, Dudus?

Akkor aztán mosolygott. Gyenge pir futotta át az arcát, közelebb jött hozzám, odahajtottá a fejét a vállamra és szép csendesen elkezdett sirni.

— Dudus, édes Dudus, mi lelt? Miért sirsz, ki bántott? Mi bajod?

Dudus meg csak könyezett tovább.

Csak nagy sokára szólt, akkor is csak ennyit mondott:

— Olyan boldog vagyok.

Egyszerre tisztán láttam mindent. Ez a leány szeret. A Dudusból nagy leány lett. A szíve, a szerelme tette azzá.

Átkaroltam, odavontam magamhoz. Engedte, hogy letöröljem könnyeit, hogy végigsimogassam aranyárga haját.

— Édes kis Dudusom, légy hozzám igaz szíveddel, bizalommal! Mondd el bajodat! Én

Rám emelé szép szemeit. Végtelen szomorúságot olvastam ki belőlük. A szívem közepébe nyilallott tekintete. Soh'sem láttam még így nézni.

Nem is mertem szólni hozzá. Csak úgy néztem, mint egy szentet. Olyan szenvedő, olyan szomorú volt.

Egyszerre csak megfogta a kezem. Nagyon forró volt az a formás kis keze. Sokáig nézett rám, aztán halkán, vontatottan szólt.

— Ugy-e, én meghalok nemsokára?

Megrettentem. Ez a leány tudja baját, melyet úgy titkoltunk előtte.

Éreztem, hogy gyöngé vagyok, hogy szívem lázasan lüktet.

Dudus meg csak nézett rám hosszasan, bánatosan. Nem tudtam elviselni ezt a tekintetet. Elfordultam. Aztán beszélni kezdtem. Jó kedvvel, vidámsággal szóltam hozzá.

— Ejnye Dudus, hol vetted ezt a bohó gondolatot?! Te és meghalni! Hisz olyan vagy, mint az élet, mint egy fakadó rózsabimbó.

— Verd ki a fejedből ezt az ostoba gondolatot. Te rossz leány! Ha még egyszer ilyent mondasz, soha többé nem jövök hozzád. No neved Dudusom, én kis virágszálam!

És Dudus nevetett. Kacagott jóízűen, csengő kacagással. Aztán meg a nyakamba borult, ölelt, csókolt.

nem volt, be kellett ezt hozni, mert a modern haladás ezt megkívánja.

Deficit szerintem az, amit a város saját jövedelmeiből fedezni nem tud. Méltányos tehát, hogy járuljanak hozzá azok a polgárok, akik az intézmények hasznait, áldásait élvezik.

Köszöni különben Littke ur jóakaratu figyelmeztetéseit, de azt neki is nagyon jól kell tudnia, hogy az eddigi jövedelmeink nem elegendők arra, hogy a város szükségleteit fedezhessük. A pótdókat megemelni nem tartja célravezetőnek. Pedig ha csak 10 krajcárral is emelnők, a tisztviselők fizetéseit rendezni lehetne; de mi nem vagyunk ily önzőlelkűek, mert ezáltal a kis emelés által éppen a kis birtokos osztály volna legjobban sújtva. Majd ha szőleink teljesen rekonstruálva lesznek, akkor beszélhetünk a pótdó felemeléséről.

Éppen ez okból célja a közvetett adókat behozni az egész vonalon.

Különben is a jelenlegi nehéz viszonyok között nagyon nehezen megy a kibontakozás, s talán ha majd a politikai látóhatár derültebb lesz, akkor le lesznek küzdhetők a mostani nehézségek.

Meghozatta az összes városok költségvetési előirányzatait s látta bennük, hogy sör, bor, pálinka, vasuti- és kövezetvám, helypénz, stb. sokkal nagyobb jövedelmet hoznak más kisebb városokban, mint nálunk.

Ami magára a sörfogyasztási adóra vonatkozik, egy kis felvilágosítással tartozik. Nagyon jól emlékezhetünk reá, hogy annak idején milyen resensust szült a pénzügyigazgató részéről a fogyasztási adóknak nagymérvű fölemelése. 206.000 frtot követelt tőlünk. Mi akkor egy telhetetlen Molochhal állottunk szemben, s az elért jövedelem többletet föl sem vehetünk a költségvetésbe, mert akkor a finánc az előbbi horribilis összeget még jobban felszólta volna.

Czirják Ignác pártolja Littke fölszólalását, egyben kifejezést ad annak a megbotránkozásának, hogy a korcsmárosok 8 frt 10 krral, a borkereskedők csak 1 frt 20 krral vannak megterhelve egy hekto bor után. Így esik aztán meg, hogy a borkereskedők még a piacokon is árultatják palackokban 18—20 krjával boraikat, veszedelmes konkurrenciát csinálva a fogyasztási adó javarészét fizető korcsmárosoknak. (Felkiáltások: Nem ide tartozik!)

Erreth János teljesen hozzájárul ahhoz

a javaslatához, hogy vessünk fátolt a multra s okuljunk ebből a jövőre nézve, vessünk számot magunkkal s igyekezzünk, hogy a nagy terheket könnyebben viselhessük.

Teljesen hozzájárul tehát Littke bizottsági tag ur indítványához, hogy törekedjünk jövedelmeinket fokozatosan kihasználni, hogy így az egyensúly helyreálljon.

Erre nézve a mai állapotokat teljesen ismerni kellene.

Néhány tételre hivatkozik ezután a legutóbbi 3 esztendő zárószámadataiból. 1894-ben 70.300 frt, 1895-ben 73.600 frt, 1896-ban 108.000 frt volt a hiány, ami mindenesetre megdöbbentő eredmény; a kiadási hátralékok pedig így fejlődtek: 1894-ben 33.800 forint, 1895-ben 39.300 frt, 1896-ban 84.300 forint. Mindezek zárószámadatai.

Szólo tabula rasa-t akar csinálni. Nézete szerint ezeket a hátralékokat részletesen meg kellene vizsgálni és kiselejtezni, ami nem érvényesíthető és csak azt meghagyni belőlük, ami reális értékkel bír; mert a papiros nagyon türelmes s az itt kimutatott tételek nagyon is rászorulnak a lelkiismeretes kritikára és a valóságnak megfelelő egybehasonlításra.

Miután a városnak pénzügyi szakközege van, utasítani kellene a pénzügyi bizottságot, miszerint a f. évi december 31-én található cselekvő és szenvedő állapotot tegye szoros vizsgálat tárgyává, vizsgálja meg, mennyiben érvényesíthető az egyik, mennyiben a másik. Ezt véve alapul a jövőre nézve, a követelményeknek teljesen megfelelő költségvetést lehetne létrehozni.

Ez lenne az én indítványom, hogy ebben az irányban utasítsuk a pénzügyi bizottságot, hogy fennáll-e minden egyes tétel úgy, ahogy az a papiron kitüntetve van, hogy így általános képet nyerjünk finánciális helyzetünkről.

Majorossy Imre polgármester: Amit a t. bizottsági tag ur előhozott, nem a költségvetésnél, hanem a zárószámadataknál kellett volna előhozni. Ezt a módot nem tartom helyén levőnek éppen a pénzügyi bizottság iránt való tekintetből. Megtette ez kötelességét, úgy, hogy e tekintetben semmi vád sem érheti.

Alig van közigazgatási bizottsági ülés, hogy a pénzügyigazgató ur ne követelné folyton a szigorubb adóbehajtást.

Ebből aztán az következik, hogy a város jövedelmei sem folynak be, ahogy azok előirányozva vannak. Igen sok eset fordul elő, hogy kénytelen vagyok a saját felelősségemre hala-

dékat adni sok-sok adóhátralékos szegény embernek, hogy el ne vigyék az utolsó párnáját.

Ez az oka, kérem, a rossz viszonyok, nem pedig a rossz gazdálkodás, hogy a város jövedelmei nem folynak be. Rekriminációkkal nem lehet semmit sem alkotni. Nézetem szerint a meghibbant pénzügyi egyensúlyt csakis új jövedelmi források nyitásával lehet rendezni.

Erreth János mondott szavai értelmének megmagyarázására kér szót. Nem rekriminációképpen mondotta azokat, amiket mondott. Koncedálja, hogy a szenvedő állapot ellensúlyozásául cselekvő állapot is van és hogy ezek egymást a papiron teljesen fedezik. Nézete csupán az, és ennek akart kifejezést adni, hogy a tényleges állapot nem mindenben felel meg a papiron feltüntetett állapotoknak.

Nem bizalmatlanság vezetett tehát, mert akkor nem éppen magát a pénzügyi bizottságot kértem volna a vizsgálat megejtésére kiküldeni.

Majorossy Imre polgármesternek nincsen kifogása a bizottság kiküldése ellen; de mivel ugyis az év végén vagyunk, midőn a zárószámadatak is összeállíthatók lesznek, legkésőbb a jövő februárban, hát akkor vizsgálják meg a tételeket úgy, miként *Erreth* bizottsági tag ur kívánja.

Deutsch Kornél főszámvevő: Abból a 84.000 frt kiadási többletből 40.000 frtot tesz ki az a hátralék, melylyel a törzstökének tartozunk és évek óta nem fizettünk. A maradványból 10.000 frt a siklósi-utcai aszfalt burkolatra esik, amit az érdekelt háztulajdonosok megfélebbeztek, tehát ez az összeg még függőben van. Ennélfogva végeredményben csak 30.000 frt a szenvedő állapot, amivel szemben 100.000 frt cselekvő állapot van.

Papp József csak egy tételre akar reámutatni a költségvetésben, nevezetesen az erdei bevételek 34.316 frt, a kiadások 25.600 frttal vannak előirányozva. Kérem már most a tanácstól, első sorban a gazdasági tanácsos urtól, adjon a közgyűlés színe előtt felvilágosítást, hogyan lehetséges ez, ha meggondoljuk, hogy Pécs város közönsége évente elad a Dunagőzhajós társaságnak 3502 drb. szállfát, amiért 10.000 frton felül kap.

Erre a 10.000 frt jövedelemre a városnak egy krajcár kiadása sincsen, ez az összeg tiszta nyereség. És mégis, ennek dacára, kimutatnak 9100 frt hasznot, holott csak

majd vigasztallak. Kettőn könnyebben viseljük el a szomorúságot.

— Nincs mit megosztanom veled, te jó, te kedves öregem. Ezt magamnak tartom meg egészen. Nem engedek át senkinek se belőle. Hisz oly édes, boldogító viselni ezt, amit én a szívemben hordok.

— Szeretek. Szeretek igazán, erősen. Ezért sirtam. Boldogságból, nagy boldogságból... Hát nem halok meg. Szabad szeretnem, szabad ábrándoznom, hisz boldog lehetek. Leszek is, ugy-e édes?

— Az lesz Dudus, nagyon boldog. Hát aztán kit szeretsz?

Elpirult a leány. Egyideig küzdött benne a szüzi szemérem a boldogság mámorával. De aztán csak úgy sugva mégis megvallotta.

— Kit szeretek? Óh hát nem tudod? Hát majd megsugom.

És csak lopva, nagy csendesen sugta a fülembe:

— Bárdos Janit.

Valami lázas hidegség futott végig rajtam. Bárdos Jani már úgy félig-meddig vőlegény volt. És ez a leány őt szereti. Szereti az első szerelem édes, csodás erejével.

Szegény kis Dudusom! Miért is kellett megtudnod, mi az a szerelem!...

Nem tudtam szólni a leánynak. Csak néztem, mint pihen ott feje a vállamon, mint úszik a boldogságban az a két szép szeme.

Ugy megsajnáltam azt a szép leányt, aki még a szerelmében is oly szerencsétlen.

Mi lesz vele, ha megtudja, hogy hiába szeret. Hiába ábrándozik egy boldog, szerelmes jövőről. Ha szétfoszlik az ábránd, vajjon kibírja-e ez a beteg test?

Ezt nem szabad megérnie. Dudusnak nem szabad megtudnia, hogy hiába szeret. Ezt föltettem magamban erősen, határozottan.

És úgy is lett. Dudus nem tudta meg soha, hogy Bárdos őt nem szereti, hanem másért dobog szíve.

Eljátszottunk előtte egy komédiát. Eljátszottuk igazán, hűen. Pedig sokszor sirni szeretünk volna, mikor kacagtunk; a szívünk vérzett, míg ajkainkkal az örömet hazudtuk.

De hát Dudusért, a Dudus boldogságáért tettük. Meg lehet, meg kell ezt bocsátani.

Tudtuk úgy is, hogy szomorú tragédia lesz a vége ennek a játéknak.

Nem lakodalom, nem menyegző, hanem temetés, — a Dudus temetése.

Hervadt az napról-napra. Láttuk mindnyájan, csak ő nem vette észre. A nagy boldogsága nem engedte, hogy észrevegye.

Mert boldog volt Dudus. Hisz sokan müködtünk közre, hogy az legyen. Hitt a Jani hazudott szerelmében, hitt mindnyájunknak.

De legboldogabb volt, mikor az eljegyzését tartottuk. Mosolygott, majd sirt boldogságában. Remegett, mikor gyűrűt cseréltek.

Nem tudtam oda nézni. Mintha a halál

angyala húzta volna ujára a gyűrűt. Körülnéztem. Mindenkinek köny ragyogott szemében, a Duduséban is. A boldogság könyei. A mienkben a végtelen szomorúságé, fájdalomé.

Aztán mily kínos volt végignézni azt a lázas készülődést a menyegzőre. Mintha érezte volna, hogy sietnie kell vele, mert elkésik.

Mindent maga szeretett volna elkészíteni. Egyszer, mikor odamentem hozzájuk, éppen a menyasszonyi ruháját próbálta.

Mintha egy angyal szállt volna alá, úgy állott ott, fején a myrtuskoszorúval.

— Ugy-e szép vagyok?

— Szép vagy édes Dudusom, nagyon szép vagy. Szinte irigyellek a vőlegényedtől. Kár is vagy te annak.

Ő e földi vőlegényére gondolt és — mosolygott.

Menyegzője előtt két nappal aztán újra felöltöztették a menyasszonyi ruhájába. Rátették fejére a hófehér myrtuskoszorút s aztán odatekítették szépen a — ravatalra.

Éppen elkészült minden a — temetésére. És most itt fekszel Dudus, hidegen, érzéktelenül... * * *

Dudus meghalt! Meghalt a lakodalom előtt, telve boldogsággal, szerelemmel.

Isten veled Dudus! Álmodjál tovább boldogságról, szerelemről! Ugy is nagyon rövid volt e földi álmod, oly hamar véget ért.

Isten veled, Dudus, a viszontlátásig!

Göndör Sándor.

egyetlenegy jövedelmi tétel meghaladja a 10.000 frtot, mire kiadás nincs.

Indítványozza, hogy a tanács ezt a gazdasági ágat jobban vegye a kezébe.

Polgármester kijelenti, hogy a tétel előfordulásakor reflektálni fog a felszólalásra.

Főispán fölteszi a kérdést, vajjon elfogadja-e a közgyűlés Erreth bizottsági tag ur indítványát.

Fölállás általi szavazásban a többség az indítványt elvetette.

Következett a **részletes tárgyalás.**

Deutsch Kornél főszámvevő egyenkint olvassa a tételeket, nyomban megadva megokolásukat.

A erdészeti ágakra átmenve, a főszámvevő kijelenti, hogy az elért jövedelemmel valami nagyon sem ő, sem a polgármester nincs megelégedve; a pénzügyi és gazdasági bizottság foglalkozik a jövedelem-fokozás kérdésével.

*Papp József*et semmi ellenségeskedés nem vezette felszólalásában. Csupán azt szeretné látni, hogy ez ágnál más gazdálkodás lépjen érvényre és több figyelem fordítassék az erdei gazdálkodásra. Ha én vagyok az erdőtulajdonos — ugymond — és 10.000 frt árú fát eladok erdőmester, erdőhivatal nélkül s ennek dacára 22.000 frt jövedelem mellett 24.000 frt kiadásom van, az ilyen erdőkezelőt azonnal elcsapnám, aki már annyira vitte a dolgokat, hogy a Dunagőzhajós társaságnak nem kell a mi fánk! Lassabban bánjunk az irtással, ezt hangoztatom én már 20 év óta, s ime, most már ott vagyunk, hogy elesünk az eddigi biztos 10.000 frtnyi jövedelemtől. Ha egy vagyen kezelésre reáfizetünk, úgy nem kell vagy a vagyon, vagy annak kezelői. Fölkérem a polgármester urat, vegye figyelembe az általam elmondottakat, mert hát azért vagyunk itt e teremben, hogy a város vagyonát megóvjuk minden elherdálás ellen.

Herbert János reámutat, hogy fanemüekből a város évi szükséglete 13.300 frtra rug, tehát ez az összeg nemcsak mint kiadás, hanem mint jövedelem is be van állítva a költségvetésbe. Tekintetbe kell ezenkívül venni, hogy fizetnünk kell az erdészeti személyzetet, az illeték-egyenértéket és az adót ami évente 2000 frtot tesz ki, továbbá a felújításról is kell gondoskodni.

Elismeri, hogy fokozni kell az erdők jövedelmezőségét, de hát arra való a gazdasági választmány, foglalkozzék először az a dologgal.

Tauszig Zsigmond a szőlőkarók készítésére hívja föl a közgyűlés figyelmét, ami mindenestre jobban kifizetné magát, mintha szőlőket szállítunk a Dunagőzhajós társaságnak.

*Littke József*nek nincsen valami nagy öröme az erdei gazdálkodásban. Négyezer hold bizony vajmi csekély jövedelmet hoz s azt is ráfizetjük a kezelésre. Szóló nem szakértő, mint *Papp ur* sem az és így nem tudja elbírálni, hogy ki, vagy mi az oka a csekély jövedelemnek. Hallgassunk meg előbb szakértőket és ha nem bünös az erdőmester, kötelességünk neki elégtételt szolgáltatni.

Papp József hozzájárul *Littke* indítványához.

Polgármester sincs megelégedve az erdőgazdaság eredményével, de ezt részben az is befolyásoltá, hogy két évi tarolásból származó tüzfát még nem lehetett értékesíteni. Különben is a gazdasági választmány már foglalkozik azzal a kérdéssel, hogyan lenne az erdő jobban kihasználható. A jövő évben az üzemszabvány szerinti évenkénti turnus kerül vágatás alá, hogy abból a gőzhajóstársaságnak nem szolgáltatathatunk ki elegendő szállát s ez is csökkenti a jövedelmet. Felhivandónak tartja azonban a gazdasági választmányt, hogy tekintettel az ideai nagy drágaság szülte nyomorra, intézkedjék a szegények részére kiszolgáltató hulladékfa kiosztásáról.

A közgyűlés a költségvetés erdészeti tételét a polgármester indítványával együtt elfogadta.

A vágóhidpénz tételénél, mely 1700 frtra van előirányozva, felszólal *Záray Károly* s kérdi, hogyan lesz majd lehetséges az új vágóhid létesítésének 150.000 frtnyi költségét a vágódíjból fedezni, hisz akkor sem fognak több marhát vágni, mint most; hogy tehát a többletköltséget be lehessen hozni, a vágódíjat a mostaninak hétszeres összegére kellene emelni.

Polgármester kijelenti, hogy az új vágóhidon bizony fel kell majd emelni a vágódíjat annyira, hogy az legalább 12.000 frtot hozzon a városnak, de ez nem lesz hétszerese a mostani díjnak, mert az új vágóhidon az aprójószágot és a sertéseket is vágni fogják, mi szintén gyarapítani fogja a vágóhid jövedelmét.

A laktanyabéreknél szót emel *Littke József* s rámutat, hogy a laktanyák jövedelme már most sem felel meg azoknak az ígéreteknek, a melyeket tettek a kaszárnyaépítések elrendelésekor. Akkor 6%-os jövedelmet helyeztek kilátásba, de a jövedelem már most sem éri el a 4%-ot; mi lesz aztán akkor, ha majd nagyobb javítási költségek fognak felmerülni, ami kaszárnyáknál nagyon hamar bekövetkezik. Okadjunk tehát a kaszárnyaépítési mániá folytatásától, mert ez nagyon rossz üzlet.

Polgármester figyelmeztet a helyőrség szaporításából a városra háruló közvetett haszonra, mely a forgalom és fogyasztás emelkedéséből áll elő; de a városnak hazafias kötelessége is a katonaságot jól elszállásolni.

Főszámvevő figyelmeztet arra, hogy az új laktanyák magukban többet jövedelmeznek s tisztességesen meghozzák a rájuk fordított költség kamatát, de leszállítja e tétel tiszta jövedelmét a régi laktanyákra szükséges nagy tatarozási költség.

A trágyaeladás jövedelménél *Záray Károly* kevesli a 310 frt jövedelmet, mert az emésztőgödrök tartalma s a házi szemét is értékesíthetők volnának, míg most a várost körülszorongják szemét- és trágyadombokkal, mi a közegészségre is ártalmas, hisz a szemetet most már oda is hordják, hol a jégvágó területek vannak. Az emésztőgödrök tartalmát s a szemetet gödrökbe kellene gyűjteni, honnét bizonyos idő leteltével mint trágya lenne eladható.

Polgármester jelenti, hogy a gazdasági választmány már foglalkozik ezzel a kérdéssel, a *főkapitány* pedig megnyugtatta a felszólalót, hogy a jégvágási területek kijelölése mindig a főorvos előzetes véleménye alapján történik, mire a közgyűlés a tételt megszavazta.

A vasuti kövezetvám tételénél *Littke József* nem fogadja el a 6800 frtos kiadási tételt, mert ennyivel aszfaltozni is lehetne azt az utat. Ez fiktív tétel s csak arra szolgál, hogy megfeleljen a 6800 frtos bevételnek, de tényleg nem lesz kiadva.

Főszámvevő utal arra, hogy a vasuti kövezetvám csak az utféntartásra van engedélyezve, a kiadási tételnek tehát a bevétellel egyeznie kell. Különben is a 6800 frtos kiadásban nemcsak az utféntartási költségek foglaltatnak, hanem az utépítési kölcsön törlesztési részletei is. A miniszter különben évenként revidálja a vasuti ut külön számadásait s ha nem lenne rá annyi a kiadás, nem hagyná azokat helyben.

Polgármester kilátásba helyezi, hogy a vasuti ut is ki fog aszfaltoztatni.

A amerikai szőlőtelep tételénél felszólal *Tauszig Zsigmond* s indítványozza, hogy a helybeli szegénysorsu szőlőtulajdonosoknak ingyen, a többi helybeli termelőnek pedig fele áron adjunk vesszőket.

Herbert tanácsos ezt veszedelmes dolognak tartaná, mert nagyon sok visszaélésre nyújt alkalmat, de a jövedelemre is szükségünk van, tehát nem ajándékozhatunk.

A közgyűlés erre megszavazta a tételt változatlanul.

A hirdetési oszlopok jövedelménél *Záray* indítványozza, hogy az oszlopok és táblák fejére a kiragasztásért járó díjak tarifája ki-

irassék, mert így a hirdető közönség a tarifát nem ismervén kizsákmányoltatik.

Herbert tanácsos elégnek tartja e célra, hogy a tarifa a vállalkozó irodájában függesztetik ki, mert a ki fizet, az ugysis oda megy.

Záray erre megjegyzi, hogy *Herbert* tanácsostól megszokta inkarnatus ellenzését mindannak, a mit itt a közönség érdekében indítványoznak. A tarifa legnagyobb nyilvánossága a közönség érdekében van, nem érti, hogyan lehet ezt ellenezni.

Főispán figyelmezteti *Zárayt*, hogy tartózkodjék a személyes támadásoktól.

Vaszary főkapitány azt indítványozza, hogy a vállalkozó olyan számlák használatára köteleztessék, a melyek hátlapjára a tarifa rá van nyomtatva s így a ki fizet, már a számlán levő tarifából láthatja, hogy helyes e a felszámított összeg.

Ezt az indítványt a közgyűlés el is fogadta.

A bevételi tételek ezek szerint összesen 655.273 frtban előirányozva elfogadtattak.

A kiadási tételeknél a toronyörök fizetése havi 15 frtról 20 frtra lett felemelve, mi a tűzoltói tételnek 180 frttal való emelésével jár.

A hirdetési költségnél indítványozza *Záray*, hogy a város a helybeli két napilappal bizonyos átalányösszegben egyezzen meg, amelyért azok a város összes hirdetményeit közlik, mert az nem egyez meg a város méltóságával, hogy a lapoktól a városi közhírtételek ingyenes közlését követeljük. A közgyűlés azonban ez indítványt elveti s a tételt változatlanul szavazza meg.

A vízvezetéki kiadások tételénél *Erreth János* a 2880 frt üzemfentartási költségre nézve kér felvilágosítást. Az üzemfentartás iránti intézkedés a közgyűlés joga s mégis e tárgyban a tanács a közgyűlés megkerülésével intézkedett. Kérdi tehát, igaz-e hogy az üzemfentartás vállalkozónak lett kiadva s mért nem lett a vállalkozási szerződés a közgyűlés elé terjesztve?

Polgármester megjegyzi, hogy *Zellerin* szavatossága a vízvezetéki mű üzemére nézve letelvé, ő a további üzemfentartására is öhajtott vállalkozni, de a tanács helybeli vállalkozóra akarta azt bizni, miért is felhívta a *Ruepprecht* és *Kindl* cégeket ajánlatok benyújtására. *Ruepprecht*ek nem tettek ajánlatot s így a tanács kiadta *Kindl*nek, ki olcsóbb ajánlatot tett, mint *Zellerin*. Tette pedig ezt a tanács azért, mert ezt a vállalkozást csak teljesen kipróbált egyénre lehet bizni s így az árlejtésre nem bocsájtható.

Erreth konstatálja, hogy a polgármester nem felelt kérdésének második részére, hogy t. i. mért nem terjesztette a tanács a vállalkozóval létrejött mngállapodást elfogadás végett a közgyűlés elé. A mikor a tanács ezt a vállalkozást a közgyűlés megkerdezése nélkül kiadta, túllépte hatáskörét s azért követeli, hogy ez utólag a közgyűlés elé terjesztessék.

Polgármester azt mondja, hogy ő hivatalba lépésekor már így találta a dolgot s azért belenyugodott abba, hogy a tanács önállóan intézkedett. A közgyűlés elé való terjesztés csak formaság s azért nincs ellenvetése, hogy ez utólag megtörténjék.

Cirják Ignác szintén követeli a szerződés előterjesztését, mert a vállalkozás alattomban lett kiadva, pedig volt, aki olcsóbban is vállalkozott volna.

Littke József fátvált vet a multra, de kiköti, hogy hasonló eset jövőre ne forduljon elő. Kéri egyuttal, hogy a főmérnök utasítások a vízvezetéki csapok jókarban tartása iránti javaslatra, mert a csapok mindig folynak s ez télen sok jégvágási kiadást fog okozni.

A közvilágítás tételénél *Littke* szólal fel s a petróleumlámpákra előirányzott 2514 frtot kidobott pénznek mondja, mert azok a lámpások nem világítanak. Gondoljon valami

helyesebb világítási módot a tanács, de ezt a tételt töröltetni kéri.

Polgármester szívesen terjesztené ki a gázvilágítást az egész városra, de most nem vagyunk abban a helyzetben, hogy ezt megtehessek, addig pedig kell valamiféle világítás ott, ahol gáz nincsen. Kéri a tételt megszavaztatni.

Cirják Ignác a petróleum lámpákat szaporíttatni kívánja s azok táplálását és gondozását egyes kereskedőkre bízna, kik olcsóbban és jobban ellátnák azt.

Záray Károly szerint a gáztársulat csak ott terjeszti ki a csőhálózatot, hol az kevesebb költséggel jár, szorítani kellene tehát, hogy az északi részen fekvő utcákra is terjeszse ki a hálózatot.

Herbert tanácsos a szerződést olvassa fel, mely szerint a gáztársulat csak ott tartozik csövet fektetni a maga költségén, a hol minden 400 lábra 40 láng biztosítatik, egyébként pedig a város tartozik hozzájárulni aránylag a költségekhez. Így a kálvária-utca gázvezetékéhez a városnak 20.000 frttal kellett járulni. Meg kell tehát nagyon gondolni az új vezetékek elrendelését.

A közgyűlés ezt a kérdést a rendészeti bizottsághoz utasítja, hogy tegyen javaslatot azon utcák világítására, hol még nincs gázvezeték.

Az utcatisztántartás tételénél **Záray** felveti az utcaseprők felfogadásának kérdését, hogyan lesznek a napszamosok fogadva és fizetve?

Vidákovits György tapasztalásból mondhatja, hogy a város fogatai jórészt nem az utcai szemét kihordására, hanem a városi tisztviselők privát szolgálatára lesznek fordítva. Hogy ezt jobban ellenőrizni lehessen, indítványozza, hogy a városi kocsi és kocsisok számmal legyenek ellátva.

Polgármester elismeri, hogy éppen a felszólaló bizottsági tag több ilyen esetet bejelentett neki s ő intézkedett, hogy ilyesmi jövőre ne történjék.

Herbert tanácsos azt mondja, hogy régi uzus miképp a tisztviselők a város fogatait magáncélra vasárnap felhasználják.

Papp József ezt helyteleníti. Vasárnap nyugodjanak a lovak.

A közgyűlés a tételt megszavazza, de a városi fogatoknak magán célra való használatát nem engedélyezi.

Hosszabb vitát idézett fel a városi **hidmérleg** költsége is, melynél **Záray** nem érti, hogy lehet azt évi 150 frt kiadással kezelni, mire a főszámvevő felvilágosítja, hogy a kezelő a jövedelem 10%-kát kapja ezen fölül.

Papp József helyteleníti, hogy a hidmérleg kezelője csak hetivásárokon van ott s máskor, ha valaki mázsálatni akar, nem talál ott senkit. Utasítsák tehát a kezelő, hogy állandóan ott tartózkodjék.

Ezen a címen a kezelőnek még további 150 frtot szavazott meg a közgyűlés.

A kiadási tételeket ezek szerint 764.036 frtban állapította meg a közgyűlés; **fedezetlen hiány tehát 119,692 frt**, melyből ha a 35%-os pótdó fejében kivethető 103,322 frtot levonjuk, még mindig marad 16,370 frt fedezetlen hiány.

Minthogy a pótdótot tovább emelnem nem lehet, a sörfogyasztási adóra hektoliterenkint 2 frt városi pótlékot javasol a tanács követni, amiből 18.000 frt jövedelemre számít.

A közgyűlés mit tehetett mást; — megszavazta ezt is, csak hogy hazamehessen ebédelni, mert már d. u. 1 órára járt az idő.

A közgyűlést holnap (kedden) d. e. 9 órakor folytatják.

Vidéki hátralékosainkat tisztelettel kérjük, szíveskedjenek hátralékaikat mielőbb beküldeni.

VASUTI MENETREND.

PÉCSRŐL INDUL;

Brood	felé 1904. sz.	személyv. reg.	5 ó. 35 p.
Budapest	" 1901. sz.*)	gyors "	8 " 24 "
Bécs	" 8711. sz.**)	vegyes "	8 " 29 "
Vinkovce	" 8702. sz.	személy "	9 " 49 "
Budapest	" 1905. sz.	" " d. e.	11 " 33 "
Uj-Domb.	" 1953. sz.***)	vegyes " d. u.	2 " — "
Brood	" 1906. sz.***)	személy " " "	4 " 20 "
Bécs	" 3701. sz.	" " " "	6 " 34 "
Brood	" 1908. sz.	" " este	8 " 18 "
Budapest	" 1909. sz.	" " éjjel	11 " 30 "
Mohács	" "	" " reggel	5 " 35 "
"	"	" " d. e.	9 " 49 "
"	"	" " d. u.	4 " 20 "
"	"	Tv. szsz.	este 8 " 18 "

Minden alkalommal átszállás Villányánál.

H i r e k.

Pécs, 1897 november 29.

Napirend 1897 november 30-án.

Naptár: kedd, november 30. — Róm. kath.: András. — Prot.: András. — Görög-kel. (nov. 18.) Plátó. — Zsidó: Kislev 5. — Nap kél 7 óra 12 perckor; nyugszik 3 óra 54 perckor. — Hold kél délben: nyugszik éjjel 11 óra 3 perckor.

Időjárás: hőmérséklet 3 Celsius fok meleg; légnymás 749. — Kilátás: a központi meteorológiai intézet jelzése szerint enyhe idő és havas eső várható.

Színház: »Királyfogás«, operett.

— **(A jótékony nőegylet második teauzsonája.)** Jóval nagyobb közönsége volt a nőegylet második theauzsonájának, mint az első alkalommal és ma már szembetűnőleg mutatkozott az, hogy a helység alig képes befogadni mindazokat, a kik szívesen keresik fel ezeket a theauzsonákat, hogy a vasárnap délutánt kedélyesen eltölt-hessék. Ez alkalomra **Zsolnay Stefi** kisasszonyt kérték fel egy énekszám előadására, a ki **Bramhs »Ständchen«** című darabját adta elő **Ternovszky Magit** kisasszony művészi zongora kísérete mellett s olyan zajos tetszést aratott, hogy még két magyardalt kellett a zajosan tapsoló közönség kívánatára a bájos szereplőnek elénekelnie. A taps megszűntével **Rác Guszti** zenekara kezdett játszani az emelvényen s alig hordták el a székeket asztalokat a nagy teremből, megkezdődött a tánc, melynél csak az volt a baj, hogy korán meg kellett szünnie, mivel fél kilenckor már kávéházban kellett a zenekarnak játszani. A táncban részt vettek: **Angszter Olga**, **Blachier Aranka**, **Bucher Adrienne**, **Breyling Olga**, **Csigó nőv.**, **Dávid Flóra**, **Eiser Ilina**, **Fekete Irma**, **Fischer Ella**, **Folc Elvira**, **Handwerk Ella**, **Hillebrand Janka**, **Hoffmann Márián**, **Jeszenszky nőv.** (Bükösd), **Jeszenszky nőv.** (Pécs), **Kovácsfy Mimi**, **Kaltnecker Ilona**, **Késmárky Jolán** (Paks), **Kosinszky Blanka**, **Lauber Margit**, **Lakits nőv.**, **Luiszer Margit**, **Lutsch Mariska**, **Nagy Clémi**, **Nyers Angyalka**, **Polgár Blanka** (Szt.-Lőrinc), **Pilch Böske**, **Razgha Ilona**, **Rihmer Margit**, **Rökk Janka**, **Schultz Mártha**, **Schwerer Lenke**, **Szántó nőv.**, **Szily nőv.**, **Szuly Gizi**, **Ternovszky Margit**, **Tóth nőv.**, **Zsolnay nőv.**

— **(A pécsi kertész egyesület közgyűlése.)** A pécsi kertészeti egyesület tegnap délelőtti közgyűlést tartott a városházán. A közgyűlés szép érdeklődés mellett folyt le, melyet a már felszázadon át fennálló egyesület meg is érdemel. Elnök **Egry József** hivatkozva arra, hogy az egyesület régi kert területe kisajátítatván, az elnök és **Kim Gáspár** igazgató új telek beszerzésével megbízatván, jelenti, hogy 2800 frtért 4 kat. hold telket vettek a Rácvárosra vivő országút bal oldalán. A közgyűlés ezt örvendetes tudomásul vette. Azután

a közgyűlés egy emeletes kertész lak építéséről tanácskozott s azt elvben elfogadván, utasította a választmányt a tervek elkészítésére. Az új kert 1 öl magas fonott sodrony kerítéssel lesz bekerítve s valódi díszet fogja képezni a városnak is. A kertészlak földszinti részében egy időszakonkénti gyümölcskiállításra szánt helyiség lesz, ahol mindenkinek módjában lesz fajt a megszemlélt gyümölcs szerint kiválasztani. Így berendezve ez egyesület nem csak helyi, hanem országos hírre tehet szert.

— **(Felolvasó estély.)** A pécsi kereskedelmi ifjusági kaszinó vigalmi bizottsága szombaton díszes és szépszámú közönség jelenlétében sikerült felolvasó estélyt rendezett, melyet virradatig tartó tánc követett. Az özszejövetel mindenképpen fényesen sikerült és élénk jelét adta kereskedő ifjuságunk magas intelligenciájának és a tapasztalt lelkesedés és elismerés a szépen virágzó egyesület vezetőiben azt a szép elhatározást érlelte meg, hogy a tél folyamán igen gyakran rendez majd hasonló összejöveteleket, melyek egyrészt szellemi élvezetet nyújtanak a résztvevőknek, másrészt pedig elősegítik a kaszinó szép tervét, hogy díszes könyvtárt bocsásson tagjainak rendelkezésére. A felolvasásokat **Blau Adolf** dr. kezdte meg, ki igen szellemesen tárgyalta az agy, szív és gyomornak egymáshoz való viszonyát, az elsőséget természetesen a gyomornak adva, a miben a jelenlevő hölgyek is — a zajos taps után ítélve — tisztelet-becsület minden idealizmusnak — de igazat adtak neki. Majd **Tausz Gyula** tartott egy sziporkázó élcekkkel teli felolvasást állítólag a — felolvasásról, tényleg azonban volt abban **Ádám apánk** tól kezdve a rajxráti képviselők harcáig minden, ami érdeket kelthet. Ezután elkezdődött a tánc, mely jó kedvvel, kedélyesen egész reggelig tartott. A talp alá valót **Rác Guszti** húzta. Jelenvoltak: asszonyok: **Deutsch Ádámné**, **Walfisch Pálné**, **Wolf Miksáné**, **Raab Gáborné**, **Tausz Ödönné**, **Nagy Adolfné**, **Markus Simonné**, **Kohn Lajosné**, **Mautner Mórné**, **Friedmann Józsefné**, **Goldberger Róza**, özv. **Tausz Vilmosné**, **Killer Róza**, **Csillag Józsefné**, **Klaber Zsigmondné**. Leányok: **Schön Lujza**, **Deutsch Ilonka**, **Präger Aranka**, **Blum nőv.**, **Schlesinger Hermin**, **Friedmann nőv.**, **Kohn Gizella**, **Rabenstein Róza**, **Klein Mariska**, **Schwartz Lujza**, **Klaber Giza**, **Weisz Ilka**, **Blau Szerén**, **Goldberger Riza**, **Krausz Riza**.

— **(Esküvő.)** **Duka Szanda**, **Duka Achil** műszaki tanácsos leánya, holnap (kedden) délután 3 órakor esküszik örök hűséget völegényének **Rosberger József** marcalii gyógyszerésznek, a belvárosi templomban.

— **(Karácsonyi ünnepkör.)** Szombat volt a zajos vigasságok és lakodalmak napja a karácsonyi nagy ünnepkör előtt, mely vasárnap kezdődött és tart egész vizkereszt utáni napig. Ma kezdődtek a kora reggeli misék, amelyeknek rendesen nagy közönségük szokott lenni, s ezek tartanak egészen karácsony ünnepéig. A kora reggeli órákban, mikor a fagyot hozó szél csipősen vág a korán kelők szemébe, már utban van a hívők serege az Isten háza felé. Tipegő öreg nénikék botorkálnak botra támaszkodva a csonttá fagyott utakon, hogy éneket zenge-dezzenek a harmatozó egekhez, amelyekhez a latin könyörgés szózata zeng ilyképpen: **Rorate coeli de super**. Innen is ered a hajnali misék »roraté« elnevezése. Pécs összes templomaiban ma hajnalban kezdődtek meg a roraté.

— **(Halálozás.)** **Barabás Teréz** életének 66-ik évében tegnap elhunyt. Temetése ma délután 3 órakor volt a Klimó-utca 5. számú házból a budaikülvárosi temetőbe. Lelkiüdvéért az engesztelő misét holnap (kedden) féltíz órakor tartják a székesegyházban.

— **(A „Jum-Jum“ egyesület)** Szigetvárott szombaton tartotta első felolvasó estélyét a kaszinó helyiségében. **Ódor Sándor** »Összetartás« címen gondosan szerkesztett, kerekded felolvasása, telve képletes és igen

eredeti hasonlatokkal, nagy tetszést aratott. Reámutatott a mult példáival és képeivel a mai kóros viszonyokra, összetartásra, ember-szeretetre és az együttlét, szóval a társadalmi élet fejlesztésére, a fennálló differenciák lerombolására hívja fel a hallgatóságot. Utána *Berkes Mór*, az egyesület elnöke, mondott a felolvasónak köszönetet ily élvezetes est nyújtásáért. Majd kezdetét vette a tánc, mely a legnagyobb kedélyességben folyt reggelig.

— **(Felrobbant dinamit történet.)** Megirtuk nemrég azt az aljas merényletet, a mit *Szoncsék József*, bányatelepi 20 éves bányász követett el egy kis iskolásleány ellen. A merénylőt elfogták s most börtönben ül, a hol újabb bűnért fogják majd kérdőre vonni. Ugyanis a fogoly öt éves. Rezső nevű unokaöccse otthon az unokabátyja fogason függő mellényzsebében egy dinamit töltényt talált s ma reggel azzal játszadozott. Odament vele a tüzes kályhához s itt egyszerre a töltény felrobbant s jobb kezéről egy ujját leszakította. A szerencsétlenül járt gyermeket ápolás alá vették s most megindítják a fogoly ellen a vizsgálatot lopás miatt, mert csak tiltott uton kerülhetett zsebébe a dinamit töltény — s egyszersmind gondatlanságból okozott súlyos testisértés miatt is, mert a kis fiu szerencsétlenségét egyedül az ő gondatlansága okozta, hogy a veszedelmes lopott tárgyat a zsebében hagyta.

— **(A pécsi szabómunkások szakegylete)** tegnap este a Scholc-féle sörcsarnokban igen sikerült mulatságot tartott. A mulatságon az építőmunkások dalkara adott elő több igen szép éneket nagy hatás között; *Horváth Lajos*, *Bernhardt Imre* és özv. *Galambo* N.-né pedig szavakat adtak elő. A nemzetközi világposta is működött és *Tamás Katica*, mint a ki legtöbb levelet kapott, egy szép élővirágcsokorral lett kitüntetve. Továbbá egy rózsafát is sorsoltak ki, melyet *Arnold Lujza* nyert meg. A világpostánál nevezettek *Bovora Katica* és *Csillag Lujza* működtek közre. A mulatságot tánc fejezte be, melyen a négyeseket 40 pár tárcolta.

— **(Marharakodó állomás.)** A földmívelési miniszter az államvasutak vonalán Baranya vármegye területén fekvő Bakóca-Felső-Mindszent állomást marharakodó állomásul engedélyezte.

— **(Huznak a vadludak.)** Messze fenn Lithvániában már befagyhattak a tavak, mert a hideg fagy jeges pilléjével már itt lent is csillog a tavakon. És messziről — messziről nagy gágogva falkákban, óriási V betű alakos teljejlődésben huznak, szállnak felénk a lengyel nádások hatalmas madarai, a vadlibák. Gágogó bugásuk kellemes a vadászemberekre, kik ha így városban élnek, hozzája nem férhetnek ugyan a magasban repülő vízi madárnak, de jól esik még a hangjukat is hallani az éjszaka sötétkék egéből. Sziveiket elfogja a vadászsejtelek, szemük előtt varázsképpen bokrétság fejével hajladozni kezd a távoli határ, a rég látott szülőföld náditengere, ahonnan érrefelé szállodogálnak, huznak a tapasztalt öreggunárok és az ostoba fiatal vadludak.

— **(Vadászat.)** A báttaszéki alapítványi uradalomban nagy vadászatokat tartottak a mult hét végén. Összesen 42 nyul, 7 őz, 8 róka és 3 vaddisznó esett el, a mivel a Nimródok meg lehetnek elégedve.

— **(Vonatkisiklás.)** Sárbogárdról Szegzárdra érkező vonat a hidjaapátii állomáson kisiklott. Szerencsére nem történt komolyabb baj. A személykocsik le voltak kapcsolva, a mikor a teherkocsikat pár lépésnyire vívő gözmozdony kisiklott. A rossz jelzés okozta a kisiklást, a miért is a váltóórt kérdőre fogják vonni. Körülbelül egy órai késéssel érkezett a vonat Szegzárdra, de a postát tovább vitték Báttaszékre, a honnét csak másnap hozták vissza.

— **(Hirtelen halál.)** Szegzárdon az utcán *Kerék József*, bajai épületfaterkeskedő hirtelen összerogyott és szörnyet halt. A bol-

dogult *Matzon Béla* szegzárdi városi jegyző apósa volt, s néhány nap óta vejenél tartózkodott. A széles körben ismert és szeretett derék öreg ur hirtelen halála mély részvétet keltett mindenfelé.

— **(Citera hangverseny.)** A *Rosa Antal* és leánya *Katica* kisasszony által vasárnap este a »Vigadó« éttermében tartott hangverseny ismét igen látogatott volt és az előadott darabok nagy tetszésben részesültek, leginkább a *Katica* kisasszony által cimbalmon előadottak, melyeket többször kellett ismételni. Az előadás éjfél után 2 óráig eltartott a legnagyobb érdeklődés mellett.

— **(Vadon nőtt gyermekek.)** Regölytől 1 óra távolságra fekszik az Esterházy hercegi zárgondnoksághoz tartozó *Kistava* pusztá, hol 58 tanköteles gyermek van, de iskolába nem járnak, mert Regölybe a távolság miatt nem küldhetik. A közigazgatóság a pécsi egyházmegyei hatóság átirata folytán megkereste a hercegi zárgondnokságot, hogy a jövő iskolaévtől kezdve *Kistaván* az erdész lakban iskolát állítson föl, mert a gyermekeknek tanítás nélkül nem szabad maradniok.

— **(Véres tett.)** *Maros István* mohácsi szigeti lakos egy szigeti fonóházba ment, hol a legények már táncoltak a leányokkal. Az udvaron összeszólalkozott *Simon József* nevű legénnyel, mert ez mások előtt gunyolódva beszélt róla, sőt *Simont* arcul is ütötte. Mikor 10 óra tájban a mulatság befejezése után hazafelé mentek, *Simon József* és jóbarátja *Pantz Kálmán* meglesték *Maros Istvánt* és véresre verték olyannyira, hogy eszméletlen állapotban maradt a véres tett színhelyén. A tetteseket befogták s a járásbírószákházba kísérték, a sérültet pedig a *László-kórházba* szállították, hol időközben visszanyerte eszméletét és javul.

— **(Himen.)** *Buday Gyula* csendőrfőhadnagy, szegzárdi csendőrszakszparancsnok, eljegyezte Budapesten *Tóth Gizellát*, *Tóth Kálmán* ügyvéd és nejeének szül. várbogyai *Bogyay Mariának* leányát.

— **(Mellébe lőtt.)** Egy veszélyesen megsebesített fiatal gyógyszerészségét szállítottak N-Doroghról Szegzárdra, hogy az ottani *Ferenc-kórházban* ápolják. A szerencsétlen fiatal embernek *Chlebovits László* a neve, a ki a nagy-doroghi állatorvosnál egy társasággal mulatott s e közben egy töltött revolvért forgatván a kezében, azt elsütötte és a golyó testébe furódott, mely mind a két tüdejét átjárta. Ha belső vérzés nem áll be, úgy *Chlebovits* fel fog gyógyulni.

— **(Egy lánykereskedő bajban.)** A báttaszéki állomáson szombaton este érdekes jelenet történt. Egy lánykereskedő három fiatal leányt utaztatott Szegzárdról valami előre meg nem jelölt állomásra s közülök egy Báttaszéken megtagadta az engedelmességet. Nem akart tovább utazni s a lánykereskedő hiába fenyegette, nem is ment vele tovább, hanem egy alkalmas pillanatban megszökött tőle. Most keresik.

— **(Szarvas Mariska meghalt.)** *Szarvas Mariska* író nő tegnapelőtt harminckét éves korában meghalt Budapesten. *Szarvas Mariska* neve gyakorta szerepelt lapunk tárcá rovatában, de az összes fővárosi szépirodalmi lapoknak is szorgalmas munkatársa volt. Művein méla bánat, romantika, melankolikus hangulat vonul keresztül; itt ott megcsillan bennünk egy-egy vidámabb kép, de csak azért, hogy annál jobban kitűnjön az igazi fájdalom.

— **(Öngyilkosságok a közöshad-seregben.)** A közöshadügyminisztériumban a csapattestek és intézetek beadványai alapján minden hónapban készítenek statisztikai kimutatást a hadseregben előforduló öngyilkosságokról és az általános egészségügyi viszonyokról. Most a hadügyminiszter augusztus hónapi kimutatása éppen annyira elszomorító, mint a többi. A jelen kimutatás is bizonyítja, hogy mily kevés értéke van az emberi anyagnak a hadseregben, hol egy hónap alatt ismét

28 ember vetett véget életének, kettő pedig nehéz testi sértés következtében halt meg. Egy hónap leforgása alatt tehát harminc ember mult ki természetellenes halállal. Egy hónap alatt 14,640 ember betegedett meg, ha e számhoz még a július hónapból a kórházakban maradt 6,635 embert és a csapatoknál ápolt 1128 embert vesszük, úgy kitűnik, hogy augusztus hónapban 22,403 katoná volt beteg. Ha e számösszeget a csapatok létszámához arányítjuk, úgy látni fogjuk, hogy minden ezer katoná közül hatvanhét beteg volt. A betegségek nemei élénken illusztrálják ama gondatlanságot, melylyel katonáinkkal szemben viseltetnek. Egy hónap alatt 526 ember azért lett oly beteg, hogy szolgálatát nem teljesítette, mert a bakancs sebeket tört lábaikon. A kasszárnya szobák ajtóira aggatott, a lábak ápolására vonatkozó előírásokat úgy látszik, hogy csak parádénak tekintik a hadseregben és a tisztek és altisztek nem néznek utána, hogy azt alantasaik meg is tartásák. Nehéz testisértés következtében 1475 ember lett oly beteg, hogy szolgálatát nem teljesíthette. E körülmény azt mutatja, hogy a felügyelet mily lanyha és hanyag a katonaságnál, hol oly rendnek kellene uralkodni, mintha minden zsinóron menne. Nehéz testisértés következtében kettő meg is halt, többen pedig még szeptemberben is kórházakban feküdtek. Egy hónap alatt gyomorbaj miatt 2490 ember nem teljesítette a szolgálatot. A tényleges szolgálatban levő katonák mind fiatal, egészséges 21—24 éves emberek, kik csak rendetlen életmód következtében kaphatnak gyomorbajt. Ami arra vezethető vissza, hogy katonáink otthonról nincsenek ahhoz szokva, hogy napjában csak egyszer egyenek rendes ételt. A kimutatásból kitetszik, hogy a zárai katonái kerületben volt a legtöbb megbetegedés, azaz 1000 ember közül 86 volt beteg. Azután következik a zágrábi hadtest kerület 1000 közül 74. A kassai és a jostadtai hadtesteknél a legkevesebb megbetegedést történt; ezer közül 35 illetve 36 ember lett beteg. Igen egészségtelennek bizonyult katonáink számára a krétai klíma is, minthogy minden ezer emberre 96 beteg esik, de halálozás egyáltalában nem fordult elő. A legtöbb halálozás Dalmáciában fordult elő: 0.72%, azután a prágai kerületben 0.57%. A gráci, budapesti és a pozsonyi hadtesteknél fordult elő a legkevesebb halálozás 0.5% illetve 6%. A nagyobb helyőrségek közül Zára bizonyult a legegésztelenebbnek, mint-hogy a város helyőrségére 172 beteg esett. Azután Zágráb: 68%, Prága: 58%, Jostadt: 22%, Innsbruck: 29%, Kassa: 33%, Pozsony: 35%. Halálozás nem fordult elő: Grácban, Budapesten, Pozsonyban, Temesvárott, Jostatban, Przemyslben, Innsbruckban, Sarajevóban és Zárában. A legtöbbben haltak el: Zágrábban 0.80% és Krakuban 0.80%. Ebből kitűnik, hogy Budapest a legegésztelenebb helyőrségek közé tartozik.

— **(Valami a Mikulás urról.)** Karácson, a kereszténység legmagasztosabb ünnepe előreveti örömet, boldogságot sugárzó fényét. Még jó négy hét választja el a várakozó gyermekeket a Jézuska arany bonbonaitól, de azért a nagy táblaüvegek mögött levő kirakatok csak úgy tarkálnak már a változatos-nál változatosabb, elmésen összekonstruált alkalmi ajándékoktól. A vörös bugyogós mikulások képezik egyelőre a legnagyobb érdeklődés tárgyát s haraggal öltögetik az üzletek előtt huzszegő apróságokra tüzes nyelveiket. Vágyakozó és csillogó szemekkel nézegeti a sok ragyogó holmit egy hiányos, nyári ruhába öltözött tíz éves fiúcska. *Lelke* szinte odatapad s nem látszik tudni, hogy azokat a tárgyakat nem az ő számára készítették és hogy az emlékezetes ünnepen nem fogja senki szeretettel fogadni, hanem valamelyik pinceoduban lesz kénytelen a megelégedéshöz éjet tölteni. Ez most nincs eszében. Örül a körülötte mosolygó bársonyba öltözött babákkal együtt *Jézuska* ajándékainak . . .

— **(Nem pekulál vele.)** A falusi polgár bejön a városba, hogy a heti piacon egyet-mást eladjon.

A piacon találkozik egy jó ismerőssel, aki megszólítja:

- Hogy vagytok odaki Sándor?
- Csak megvagyunk, hát kendtek?
- Jelenleg nálunk sincs semmi hiba.
- Hát lakodalmazunk-e Sándor?
- Ühüm — mondja Sándor.
- Hát férjhez adod Marcsát?
- Nem pekulálok vele — tovább.

Órák ezüst-arany tárgyak és ékszerek javítását, kicserélését, tisztítását, felfrissítését és átalakítását a legjutányosabban és gyorsan teljesíti *Schönwald Imre* órás és ékszerész Pécs.

Mai számunkban megjelent Dr. Egger-féle „*Injunctio Hamamelis Virginica*” hirdetményre felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

Művészet, irodalom.

○ **Szinészet.** Szombaton telt ház előtt ismételték meg derék színészeink *„Faust”* operát, s mint az első előadás alkalmával, úgy most is derekasan megállták helyüket. *Ódry* ismét excellált. *Leopold* Franciskát pedig szép énekéért gyönyörű virágkosárral lepték meg tisztelői.

Vasárnap délután a *„Virágcsata”* ment zsufozt ház és vasárnapias előadás mellett.

Este az *„Aranyember”* került színre, melyben a címszerepet *Csiky* játszta kitünő alakításban. Méltó partnerei voltak *Angyal* Ilka, ki *Athalia* szerepében remekelt, *Bihari* Ákos pedig *Krisztián Tódor* szerepében mutatott be kabinet-alakítást. Hanem a balatonparti kastélyból oly energiával zökkentette ki *Csiky*, hogy a vadászpuskát nem ért rá magával vinni. Persze kissé komikus hatása volt *Timárnak* nagy hangu biztatása, hogy hát löjjön rá, mikor a pu-ka benn maradt a szobában. *Kovács* Mariska játéka meglepő jó volt, hanem *Szohner* Olga, bár nagy igyekezetet mutatott, nem feleltette a multban szereplő Noémikát. *Delli* Lajos *Kadischa* szerepét teljesen elejtette. Közönség közepes számban.

○ **Thália papjai és az őszinteség.** Báttaszéken most fejezte be működését *Tháliának* egy vándortruppja. A nagyvendéglőben játszottak és egy-egy szenzációs című darab előadása mellett stájer dalokat adtak elő *„zene-kisérlettel”* fuvolán. Szinlapjaik irottak voltak és az egyiken a következő őszinte szavak olvashatók: *„Nagyérdemű közönség! Sajnálattal van szerencsém értesíteni, hogy a mai előadáson kívül csupán még 3 előadás leend. Bucsut kell vennünk, mert az eddigi előadások is deficittel tartattak meg. Sziveskedjenek tekintetbe venni, hogy még azon körülmény is közbejött, hogy a két napot, szombat és vasárnap, amikor egy kis közönségre számíthatok, el kellett veszítenem a műkedvelő előadás miatt. Tegyük lehetővé, hogy nagyra-besült körükből tisztességgel távozhassunk.”*

○ **Magyar államszámvitel** című munkát ad ki *Paulovits* Márton, szegedvárosi számtiszt. Ebből a könyvből — megfelelő előképzés mellett — hatvan nap alatt lehet vizsgázni az államszámvitelből. A mű *Wekerle* Sándor dr. a közigazgatási bíróság elnökének van ajánlva. Előfizetési ára 3 frt lesz. Megrendeléseket a *„Szegedi Napló”* kiadóhivatalához kell intézni.

Törvényszék.

§ **Megölték a falurosszát.** Annak idején lapunkban megirtuk azt a véres esetet, mely Herenden ez évi október 11-én történt s melynek áldozata egy emberélet lett. *Nagy* Jánosnak hívták az áldozatot, a ki úgy szólván a falurossza volt, mert mindenivel izgásgaskodott s Vácott négyévet töltött a fegyházban. A tettesek, kik halálát okozták, ifju *Kozma* Mihály és *Joó* Mihály, szintén herendi lakosok, kiket szándékos emberölés miatt helyezett vád alá a pécsi kir. törvényszék és ügyükben ma tartotta meg a végltárgyalást.

Az ítélőbiróság *Varga Nagy* István, táblai bíró elnöklete alatt *Göbel* Gyula és *Koszér* János szavazóbírákból alakult meg; a vádat *Rákosi* Imre dr. kir. alügyész képviselte; ifju *Kozma* Mihályt *Krasznay* Miklós dr. ügyvéd, *Joó* Mihályt *Deutsch* Antal dr. ügyvéd védte; a megölt özvegyét, *Nagy* Jánosné szül. *Kisbóli* Rozát *Németh* Béla ügyvéd képviselte, a jegyzőkönyvet *Szöllősy* aljegyző vezette s jelen volt *Jellásich* István dr., törvényszéki orvos is. A végtárgyalásra összesen 14 egyén idéztetett meg s ezek mind meg is jelentek.

A mint a vizsgálat kiderítette az eset a következőkép történt:

A herendi korcsmában október 11-én este többen mulattak, köztük a két vádlott és *Nagy* János is. Kilenc órára járván az idő, *Kis* Máté, községi kisbíró és éjjeli őr bement a korcsmába és távozásra hívta fel a mulatókat. Ez azonban nem tetszett *Nagy* Jánosnak, a ki — mint afféle izgága ember — ellent mondott a kisbírónak. A helyett hogy szedelődött volna, mint a többiek, felült az asztal tetejére s onnan kiabálta:

— A bakter csak az utcán parancsol; idebent nem!

Körösi György, tótfalui ember, azonban a kisbíró védelmére kelt, a mire *Nagy* János őt nyakon teremtette. Közben eljött a felesége érte s hívta haza; de ő nem ment, bár a korcsmáros is figyelmeztette, hogy menjen haza csendesén és ne keverje bajba magát, mikor csak most került ki a fegyházból. Ekkor léptek közbe a vádlottak s végre kiürült a korcsma. Az összes vendégek a falu felső végén lakván, arra távoztak, csak a két vádlott ment az alvásra, hová már előbb elindult feleségével hazafelé *Nagy* János. A két vádlott már ekkor tartott tőle, hogy rájuk támad; a mi meg is történt. Várta őket *Erős* Mátyás háza előtt s ott a kerítésből kiszakítván egy léccet, azzal rájuk támadt. Ifju *Kozma* Mihály haza szaladt; de *Joó* Mihály után utána ment *Nagy* János és egészen a házáig követte, folyton szidalmazván és fenyegetvén. Kijött erre *Joóné* is és *Nagyra* rátámadt; ez ekkor a léccel végigvágta s ütni kezdte mindkettőjüket. *Kozma* ekkor bent az udvarában ijedten keresett valami védelmi eszközt, melylyel védje magát, ha *Nagy* ő reá is rátámadna. *Joók* erre segítségül hívták, s ő kifutott és egy előkerített régi pallossal, melylyel különben tizenegy éves fia szokott fát aprítani, rárohant és *Joó* Mihályval közös erővel agyabafőbe verte, úgy, hogy *Nagy* János rövid pár órai kínlás után meghalt s az orvosok agyrontcsolást konstalták nála.

Ezt a tényállást a vizsgálat során beismerték a vádlottak, — egészen addig, a hol arról van szó, hogy ki okozta a halálos sértezt a megölt emberen. Itt azonban egyik sem akart beismerést tenni; s mindkettő azt mondta, hogy a verekedés, illetve az önvédelem hevében nem tudták, mit tesznek. Súlyosabb helyzeté *Kozma* Mihálynak lett s a mai végtárgyaláson ő állt elsőrendű vádlottként a bírák előtt. Ifju *Kozma* Mihály, herendi születésű, 31 éves, róm. kath. nős, 3 gyermek atyja, büntetlen előéletű, vagyontalan földmives; most is azzal védekezik, hogy ő nem tudja, megütötte-e az elhaltat s általában mindenre jól emlékszik, csak arra nem, hogy hát ő meny-

nyiben bűnös az emberölésben. *Joó* Mihály, herendi lakos, a másik vádlott az önvédelmet hozza fel védelmére s az emberölés részleteire ő sem emlékszik. Mellette erős tanubizonysággal akar szolgálni a felesége; de viszont az özvegy bűnösöknek mondja mindkét vádlottat ura megölésében. A tanuk kihallgatása különben az egész délutánt igénybevette.

Az ítéletet este 5 óra után hirdették ki és e szerint a bíróság a vádlottakat halált okozó súlyos testisértésben mondta ki bűnösöknek és ifju *Kozma* Mihályt hat évi fegyházra, *Joó* Mihályt pedig négy és fél évi fegyházra ítélte. Az elítéltek és védők enyhítésért, a kir. ügyész súlyosbításért felebbezett az ítélet ellen.

§ **Csalárd bukás.** *Köszler* Jakab, volt pécsi péküzlet-tulajdonos, csalárd bukás miatt a pécsi kir. törvényszék által annak idején két évi fegyházra ítéltetett. Az ítéletet a budapesti kir. Curia is helybenhagyta s azt ma hirdették meg a kir. ügyész és az elítélt védője, *Jobst* László dr. ügyvéd előtt. *Köszler* nem jelent meg az ítélethirdetésen, mert Budapestre költözött, a hol nemrég üzletet rendezett be magának. Most majd a budapesti törvényszék utján fogják a jogerős ítéletet előtte meghirdetni.

TÁVIRATOK.

— **A császár elhatározása.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Vasárnap délelőtt Bécsben a következő császári kézirat jelent meg:

Lieber Graf Badeni!

Ich finde mich bestimmt, die Ver- tagung des Reichsrathes bis auf weiteres zu Verfügen.

Wien, am 28. November 97.

Franz Josef m. p.

Magyarul:

Kedves Badeni gróf!

Indítatva érzem magam arra, hogy a Reichsrathnak további intézkedésig való elnapolását elrendeljem.

Bécs, 1897. november 28.

Ferenc József s. k.

Ez a legfelsőbb császári kézirat ama minisztertanácsnak az eredménye, mely a császár elnöklése mellett szombaton a késő éjjeli órákban tartatott. A császár külön kihallgatáson fogadta *Badeni* miniszterelnököt és ekkor írta alá azt a legfelsőbb kéziratot, melyet az osztrák hivatalos lap rendkívüli kiadásban tett közzé. A Bécsben időző magyar kormányférfiakat vasárnap a délelőtti órákban nem fogadta még az uralkodó.

— **Tüntetések Bécsben.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Bécs város polgársága, nagyszámu diákság és a munkások óriási tömege vasárnap a kora reggeli órákban felvonult már a parlament elé és egészen megtöltötte a *Franzensring* szabad térségét. Adott jelre rettentő abcugolásban, majd fokozódott „*Pfuj Badeni!*” kiáltásokban törtek ki. Közben élénken hangzott:

— Le a lengyel hazaárulókkal!

— Le az alkotmány gyilkosaival!

A rendőrség most is óriási apparátussal lépett föl. Alig pillantották meg az első rendőrt, felzudult a *Pfuj Politzei!* ordítás. A rendőrség nem reagált, hanem sietve hozzálátott a tömeg széteszteléséhez. Ekkor egy oszlop talapzatáról *Kronawetter* tudomására hozta a népnek a csá-

eredeti hasonlatokkal, nagy tetszést aratott. Reámutatott a mult példáival és képeivel a mai kóros viszonyokra, összetartásra, ember-szeretetre és az együttlét, szóval a társadalmi élet fejlesztésére, a fennálló differenciák lerombolására hívja fel a hallgatóságot. Utána *Berkes Mór*, az egyesület elnöke, mondott a felolvasónak köszönetet ily élvezetes est nyújtásáért. Majd kezdetét vette a tánc, mely a legnagyobb kedélyességben folyt reggelig.

— **(Felrobbant dinamit történet.)** Megirtuk nemrég azt az aljas merényletet, a mit *Szoncsék József*, bányatelepi 20 éves bányász követett el egy kis iskolásleány ellen. A merénylőt elfogták s most börtönben ül, a hol újabb bűnért fogják majd kérdőre vonni. Ugyanis a fogoly öt éves *Rezső* nevű unokaöccse otthon az unokabátyja fogason függő mellényzsebében egy dinamit töltényt talált s ma reggel azzal játszadozott. Odament vele a tüzes kályhához s itt egyszerre a töltény felrobbant s jobb kezéről egy ujját leszakította. A szerencsétlenül járt gyermeket ápolás alá vették s most megindítják a fogoly ellen a vizsgálatot lopás miatt, mert csak tiltott uton kerülhetett zsebébe a dinamit töltény — s egyszersmind gondatlanságból okozott súlyos testisértés miatt is, mert a kis fiu szerencsétlenségét egyedül az ő gondatlansága okozta, hogy a veszedelmes lopott tárgyat a zsebében hagyta.

— **(A pécsi szabómunkások szakegylete)** tegnap este a Scholc-féle sörcsarnokban igen sikerült mulatságot tartott. A mulatságon az építőmunkások dalkara adott elő több igen szép éneket nagy hatás között; *Horváth Lajos*, *Bernhardt Imre* és özv. *Galambo* N.-né pedig szavakat adtak elő. A nemzetközi világposta is működött és *Tamás Katica*, mint a ki legtöbb levelet kapott, egy szép élővirágcsokorral lett kitüntetve. Továbbá egy rózsafát is sorsoltak ki, melyet *Arnold Lujza* nyert meg. A világpostánál nevezettek *Bovora Katica* és *Csillag Lujza* működtek közre. A mulatságot tánc fejezte be, melyen a négyeseket 40 pár tárcolta.

— **(Marharakodó állomás.)** A földmívelési miniszter az államvasutak vonalán Baranya vármegye területén fekvő Bakóca-Felső-Mindszent állomást marharakodó állomásul engedélyezte.

— **(Huznak a vadludak.)** Messze fenn Lithvániában már befagyhattak a tavak, mert a hideg fagy jeges pilléjével már itt lent is csillog a tavakon. És messziről — messziről nagy gágogva falkákban, óriási V betű alakos fellejlődésben huznak, szállnak felénk a lengyel nádasok hatalmas madarai, a vadlibák. Gágogó bugásuk kellemes a vadászemberekre, kik ha így városban élnek, hozzája nem férhetnek ugyan a magasban repülő vízi madárnak, de jól esik még a hangjukat is hallani az éjszaka sötétkék egéből. Sziveiket elfogja a vadászsejtelelem, szemük előtt varázsképpen bokrétság fejével hajladozni kezd a távoli határ, a rég látott szülőföld náditengere, ahonét errefelé szállodogálnak, huznak a tapasztalt öreggunárok és az ostoba fiatal vadludak.

— **(Vadászat.)** A báttaszéki alapítványi uradalomban nagy vadászatokat tartottak a mult hét végén. Összesen 42 nyul, 7 őz, 8 róka és 3 vaddisznó esett el, a mivel a Nimródok meg lehetnek elégedve.

— **(Vonatkisiklás.)** Sárbogárdról Szegzárdra érkező vonat a hidjaapátii állomáson kisiklott. Szerencsére nem történt komolyabb baj. A személykocsik le voltak kapcsolva, a mikor a teherkocsikat pár lépésnyire vívő gőzmozdony kisiklott. A rossz jelzés okozta a kisiklást, a miért is a váltóórt kérdőre fogják vonni. Körülbelül egy órai késéssel érkezett a vonat Szegzárdra, de a postát tovább vitték Báttaszékre, a honnét csak másnap hozták vissza.

— **(Hirtelen halál.)** Szegzárdon az utcán *Kerek József*, bajai épületfatereskedő hirtelen összerogyott és szörnyet halt. A bol-

dogult *Matzon Béla* szegzárdi városi jegyző apósa volt, s néhány nap óta vejenél tartózkodott. A széles körben ismert és szeretett derék öreg ur hirtelen halála mély részvétet keltett mindenfelé.

— **(Citera hangverseu.)** A *Rosa Antal* és leánya *Katica* kisasszony által vasárnap este a »Vigadó« étertermében tartott hangverseny ismét igen látogatott volt és az előadott darabok nagy tetszésben részesültek, leginkább a *Katica* kisasszony által cimbalmon előadottak, melyeket többször kellett ismételni. Az előadás éjjel után 2 óráig eltartott a legnagyobb érdeklődés mellett.

— **(Vadon nőtt gyermekek.)** Regölytől 1 óra távolságra fekszik az Esterházy hercegi zárgondnoksághoz tartozó *Kistava* pusztá, hol 58 tanköteles gyermek van, de iskolába nem járnak, mert Regölybe a távolság miatt nem küldhetik. A közigazgatóság a pécsi egyházmegyei hatóság átirata folytán megke-reste a hercegi zárgondnokságot, hogy a jövő iskolaévtől kezdve *Kistaván* az erdész lakban iskolát állítson föl, mert a gyermekeknek tanítás nélkül nem szabad maradniok.

— **(Véres tett.)** *Maros István* mohácsi szigeti lakos egy szigeti fonóházba ment, hol a legények már táncoltak a leányokkal. Az udvaron összeszólalkozott *Simon József* nevű legénnyel, mert ez mások előtt gunyolódva beszélt róla, sőt *Simont* arcul is ütötte. Mikor 10 óra tájban a mulatság befejezése után hazafelé mentek, *Simon József* és jóbarátja *Pantz Kálmán* meglesték *Maros Istvánt* és véresre verték olyannyira, hogy eszméletlen állapotban maradt a véres teit színhelyén. A tetteseket befogták s a járásbírószághoz szállították, a sérültet pedig a *László-kórházba* szállították, hol időközben visszanyerte eszméletét és javul.

— **(Himen.)** *Buday Gyula* esendőrfőhadnagy, szegzárdi csendőrszakszparancsnok, eljegyezte Budapesten *Tóth Gizellát*, *Tóth Kálmán* ügyvéd és nejeinek szül. várboglyai *Bogyay Mariának* leányát.

— **(Mellébe lött.)** Egy veszélyesen megsebesített fiatal gyógyszerészegedet szállítottak N-Dorogról Szegzárdra, hogy az ottani *Ferenc-kórházban* ápolják. A szerencsétlen fiatal embernek *Chlebovits László* a neve, a ki a nagy-doroghi állatorvosnál egy társasággal mulatott s e közben egy töltött revolvert forgatván a kezében, azt elsütötte és a golyó testébe furódott, mely mind a két tüdejét átjárta. Ha belső vérzés nem áll be, úgy *Chlebovits* fel fog gyógyulni.

— **(Egy lánykereskedő bajban.)** A báttaszéki állomáson szombaton este érdekes jelenet történt. Egy lánykereskedő három fiatal leányt utaztatott Szegzárdról valami előre meg nem jelölt állomásra s közülök egy Báttaszéken megtagadta az engedelmességet. Nem akart tovább utazni s a lánykereskedő hiába fenyegette, nem is ment vele tovább, hanem egy alkalmas pillanatban megszökött tőle. Most keresik.

— **(Szarvas Mariska meghalt.)** *Szarvas Mariska* író nő tegnapelőtt harminckét éves korában meghalt Budapesten. *Szarvas Mariska* neve gyakorta szerepelt lapunk tárcá rovatában, de az összes fővárosi szépirodalmi lapoknak is szorgalmas munkatársa volt. Művein méla bánat, romantika, melankolikus hangulat vonul keresztül; itt ott megcsillan bennünk egy-egy vidámabb kép, de csak azért, hogy annál jobban kitűnjön az igazi fájdalom.

— **(Öngyilkosságok a közöshad-seregben.)** A közöshadügyminisztériumban a csapattestek és intézetek beadványai alapján minden hónapban készítenek statisztikai kimutatást a hadseregben előforduló öngyilkosságokról és az általános egészségügyi viszonyokról. Most a hadügyminiszter augusztus hónapi kimutatása éppen annyira elszomorító, mint a többi. A jelen kimutatás is bizonyítja, hogy mily kevés értéke van az »emberi anyag-nak a hadseregben, hol egy hónap alatt ismét

28 ember vetett véget életének, kettő pedig nehéz testi sértés következtében halt meg. Egy hónap leforgása alatt tehát harminc ember mult ki természetellenes halállal. Egy hónap alatt 14,640 ember betegedett meg, ha e számhoz még a július hónapból a kórházakban maradt 6,635 embert és a csapatoknál ápolott 1128 embert vesszük, úgy kitűnik, hogy augusztus hónapban 22,403 katoná volt beteg. Ha e számösszeget a csapatok létszámához arányítjuk, úgy látni fogjuk, hogy minden ezer katoná közül hatvanhét beteg volt. A betegségek nemei élénken illusztrálják ama gondatlanságot, melylyel katonáinkkal szemben viseltetnek. Egy hónap alatt 526 ember azért lett oly beteg, hogy szolgálatát nem teljesítette, mert a bakancs sebeket tört lábaikon. A kasszárnyas szobák ajtóira aggatott, a lábak ápolására vonatkozó előírásokat úgy látszik, hogy csak parádénak tekintik a hadseregben és a tiszték és altiszték nem néznek utána, hogy azt alantasaik meg is tartásák. Nehéz testisértés következtében 1475 ember lett oly beteg, hogy szolgálatát nem teljesíthette. E körülmény azt mutatja, hogy a felügyelet mily lanyha és hanyag a katonaságnál, hol oly rendnek kellene uralkodni, mintha minden zsinóron menne. Nehéz testisértés következtében kettő meg is halt, többen pedig még szeptemberben is kórházakban feküdtek. Egy hónap alatt gyomor-baj miatt 2490 ember nem teljesítette a szolgálatot. A tényleges szolgálatban levő katonák mind fiatal, egészséges 21—24 éves emberek, kik csak rendetlen életmód következtében kaphatnak gyomor-bajt. Ami arra vezethető vissza, hogy katonáink otthonról nincsenek ahhoz szokva, hogy napjában csak egyszer egyenek rendes ételt. A kimutatásból kitetszik, hogy a zárai katonái kerületben volt a legtöbb megbetegedés, azaz 1000 ember közül 86 volt beteg. Azután következik a zágrábi hadtest kerület 1000 közül 74. A kassai és a joesfstadti hadtesteknél a legkevesebb megbetegedést történt; ezer közül 35 illetve 36 ember lett beteg. Igen egészségtelennek bizonyult katonáink számára a krétai klíma is, minthogy minden ezer emberre 96 beteg esik, de halálozás egyáltalában nem fordult elő. A legtöbb halálozás Dalmáciában fordult elő: 0.72%, azután a prágai kerületben 0.57%. A gráci, budapesti és a pozsonyi hadtesteknél fordult elő a legkevesebb halálozás 0.5% illetve 6%. A nagyobb helyőrségek közül Zára bizonyult a legegésztelenebbnek, minthogy a város helyőrségére 172 beteg esett. Azután Zágráb: 68%, Prága: 58%, Josefstadt 22%, Innsbruck: 29%, Kassa: 33%, Pozsony: 35%. Halálozás nem fordult elő: Grácban, Budapesten, Pozsonyban, Temesvárott, Josefstadban, Przemyslben, Innsbruckban, Sarajevóban és Zárában. A legtöbben haltak el: Zágrában 0.80% és Krakuban 0.80%. Ebből kitűnik, hogy Budapest a legegésztelenebb helyőrségek közé tartozik.

— **(Valami a Mikulás urról.)** Karácson, a kereszténység legmagasztosabb ünnepe előreveti örömet, boldogságot sugárzó fényét. Még jó négy hét választja el a várakozó gyermekeket a Jézuska arany bonbonaitól, de azért a nagy táblaüvegek mögött levő kirakatok csak úgy tarkálnak már a változatos-nál változatosabb, elmésen összekonstruált alkalmi ajándékoktól. A vörös bugyogós mikulások képezik egyelőre a legnagyobb érdeklődés tárgyát s haraggal öltögetik az üzletek előtt hamzsgó apróságokra tüzes nyelveiket. Vágyakozó és csillogó szemekkel nézegeti a sok ragyogó holmit egy hiányos, nyári ruhába öltözött tíz éves fiúcska. *Lelke* szinte odatapad s nem látszik tudni, hogy azokat a tárgyakat nem az ő számára készítették és hogy az emlékezetes ünnepen nem fogja senki szeretettel fogadni, hanem valamelyik pinceoduban lesz kénytelen a megelégedéshöz éjet tölteni. Ez most nincs eszében. Örül a körülötte mosolygó bársonyba öltözött babákkal együtt *Jézuska* ajándékainak . . .

— **(Nem pekulál vele.)** A falusi polgár bejön a városba, hogy a heti piacon egyet-mást eladjon.

A piacon találkozik egy jó ismerőssel, aki megszólítja:

- Hogy vagytok odaki Sándor?
- Csak megvagyunk, hát kendtek?
- Jelenleg nálunk sincs semmi hiba.
- Hát lakodalmazunk-e Sándor?
- Ühüm — mondja Sándor.
- Hát férjhez adod Marcsát?
- Nem pekulálok vele — tovább.

Órák ezüst-arany tárgyak és ékszerek javítását, kicserélését, tisztítását, felfrissítését és átalakítását a legjutányosabban és gyorsan teljesíti *Schönwald Imre* órás és ékszerész Pécs.

Mai számunkban megjelent Dr. Egger-féle „*Injunctio Hamamelis Virginica*” hirdetésnyre felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

Művészet, irodalom.

○ **Szinészet.** Szombaton telt ház előtt ismételték meg derék színészeink *„Faust”* operát, s mint az első előadás alkalmával, úgy most is derekasan megállták helyüket. *Ódry* ismét excellált. *Leopold* Franciskát pedig szép énekéért gyönyörű virágkosárral lepték meg tisztelői.

Vasárnap délután a *„Virágcsata”* ment zsúfolt ház és vasárnapias előadás mellett.

Este az *„Aranyember”* került színre, melyben a címszerepét *Csiky* játszta kitünő alakításban. Méltó partnerei voltak *Angyal* Ilka, ki *Athalia* szerepében remekelt, *Bihari* Ákos pedig *Krisztián Tódor* szerepében mutatott be kabinet-alakítást. Hanem a balatonparti kastélyból oly energiával zökkentette ki *Csiky*, hogy a vadászpuskát nem ért rá magával vinni. Persze kissé komikus hatása volt *Timárnak* nagy hangu biztatása, hogy hát löjjön rá, mikor a puka benn maradt a szobában. *Kovács* Mariska játéka meglepő jó volt, hanem *Szohner* Olga, bár nagy igyekezetet mutatott, nem feleltette a multban szereplő *Noémikát*. *Delli* Lajos *Kadischa* szerepét teljesen elejtette. Közönség közepes számban.

○ **Thália papjai és az őszinteség.** Báttaszéken most fejezte be működését *Tháliának* egy vándortruppja. A nagyvendéglőben játszottak és egy-egy szenzációs című darab előadása mellett stájer dalokat adtak elő *„zenekisérettel”* fuvolán. Szinlapjaik irottak voltak és az egyiken a következő őszinte szavak olvashatók: *„Nagyérdemű közönség! Sajnálattal van szerencsém értesíteni, hogy a mai előadáson kívül csupán még 3 előadás leend. Bucsut kell vennünk, mert az eddigi előadások is deficittel tartattak meg. Sziveskedjenek tekintetbe venni, hogy még azon körülmény is közbejött, hogy a két napot, szombat és vasárnap, amikor egy kis közönségre számíthatok, el kellett veszítenem a műkedvelő előadás miatt. Tegyük lehetővé, hogy nagyrabecsült körükből tisztességgel távozhassunk.”*

○ **Magyar államszámviteltan** című munkát ad ki *Paulovits* Márton, szegedvárosi számtiszt. Ebből a könyvből — megfelelő előképzettség mellett — hatvan nap alatt lehet vizsgázni az államszámviteltanból. A mű *Wekerle* Sándor dr. a közigazgatási bíróság elnökének van ajánlva. Előfizetési ára 3 frt lesz. Megrendeléseket a *„Szegedi Napló”* kiadóhivatalához kell intézni.

Törvényszék.

§ **Megölték a falurosszát.** Annak idején lapunkban megirtuk azt a véres esetet, mely Herenden ez évi október 11-én történt s melynek áldozata egy emberélet lett. *Nagy* Jánosnak hívták az áldozatot, a ki úgy szólván a falurossza volt, mert mindenivel izgásgáskodott s Vácott négyévet töltött a fegyházban. A tettesek, kik halálát okozták, ifju *Kozma* Mihály és *Joó* Mihály, szintén herendi lakosok, kiket szándékos emberölés miatt helyezett vád alá a pécsi kir. törvényszék és ügyükben ma tartotta meg a végtárgyalást.

Az itélőbíróság *Varga Nagy* István, táblai bíró elnöklete alatt *Göbel* Gyula és *Koszér* János szavazóbírákból alakult meg; a vádat *Rákosi* Imre dr. kir. alügyész képviselte; ifju *Kozma* Mihályt *Krasznay* Miklós dr. ügyvéd, *Joó* Mihályt *Deutsch* Antal dr. ügyvéd védte; a megölt özvegyét, *Nagy* Jánosné szül. *Kisbóli* Rozát *Németh* Béla ügyvéd képviselte, a jegyzőkönyvet *Szöllősy* aljegyző vezette s jelen volt *Jellásich* István dr., törvényszéki orvos is. A végtárgyalásra összesen 14 egyén idéztetett meg s ezek mind meg is jelentek.

A mint a vizsgálat kiderítette az eset a következőkép történt:

A herendi korcsmában október 11-én este többen mulattak, köztük a két vádlott és *Nagy* János is. Kilenc órára járván az idő, *Kis* Máté, községi kisbíró és éjjeli őr bement a korcsmába és távozásra hívta fel a mulatókat. Ez azonban nem tetszett *Nagy* Jánosnak, a ki — mint afféle izgága ember — ellent mondott a kisbírónak. A helyett hogy szedelődött volna, mint a többiek, felült az asztal tetejére s onnan kiabálta:

— A bakter csak az utcán parancsol; idebent nem!

Körösi György, tótfalui ember, azonban a kisbíró védelmére kelt, a mire *Nagy* János őt nyakon teremtette. Közben eljött a felesége érte s hívta haza; de ő nem ment, bár a korcsmáros is figyelmeztette, hogy menjen haza csendesen és ne keverje bajba magát, mikor csak most került ki a fegyházból. Ekkor léptek közbe a vádlottak s végre kiürült a korcsma. Az összes vendégek a falu felső végén lakván, arra távoztak, csak a két vádlott ment az alvégre, hová már előbb elindult feleségével hazafelé *Nagy* János. A két vádlott már ekkor tartott tőle, hogy rájuk támad; a mi meg is történt. Várta őket *Erős* Mátyás háza előtt s ott a kerítésből kiszakítván egy léccet, azzal rájuk támadt. Ifju *Kozma* Mihály haza szaladt; de *Joó* Mihály után utána ment *Nagy* János és egészen a házáig követte, folyton szidalmazván és fenyegetvén. Kijött erre *Joóné* is és Nagyra rátámadt; ez ekkor a léccel végigvágta s ütni kezdte mindkettőjüket. *Kozma* ekkor bent az udvarában ijedten keresett valami védelmi eszközt, melylyel védje magát, ha *Nagy* ő reá is rátámadna. *Joók* erre segítségül hívták, s ő kifutott és egy előkerített régi pallossal, melylyel különben tizenegy éves fia szokott fát aprítani, rárohant és *Joó* Mihályval közös erővel agyabafőbe verte, úgy, hogy *Nagy* János rövid pár órai kínlódás után meghalt s az orvosok agyrontcsolást konstataáltak nála.

Ezt a tényállást a vizsgálat során beismerték a vádlottak, — egészen addig, a hol arról van szó, hogy ki okozta a halálos sértezt a megölt emberen. Itt azonban egyik sem akart beismerést tenni; s mindkettő azt mondta, hogy a verekedés, illetve az önvédelem hevében nem tudták, mit tesznek. Súlyosabb helyzete *Kozma* Mihálynak lett s a mai végtárgyaláson ő állt elsőrendű vádlottként a bírák előtt. Ifju *Kozma* Mihály, herendi születésű, 31 éves, róm. kath. nős, 3 gyermek atyja, büntetlen előéletű, vagyontalan földműves; most is azzal védekezik, hogy ő nem tudja, megütötte-e az elhaltat s általában mindenre jól emlékszik, csak arra nem, hogy hát ő meny-

nyiben bűnös az emberölésben. *Joó* Mihály, herendi lakos, a másik vádlott az önvédelmet hozza fel védelmére s az emberölés részleteire ő sem emlékszik. Mellette erős tanubizonysággal akar szolgálni a felesége; de viszont az özvegy bűnösöknek mondja mindkét vádlottat ura megölésében. A tanuk kihallgatása különben az egész délutánt igénybevette.

Az ítéletet este 5 óra után hirdették ki és e szerint a bíróság a vádlottakat halált okozó súlyos testisértésben mondta ki bűnösöknek és ifju *Kozma* Mihályt hat évi fegyházra, *Joó* Mihályt pedig négy és fél évi fegyházra ítélte. Az elítéltek és védők enyhítésért, a kir. ügyész súlyosbításért felebbezett az ítélet ellen.

§ **Csalárd bukás.** *Köszler* Jakab, volt pécsi péküzlet-tulajdonos, csalárd bukás miatt a pécsi kir. törvényszék által annak idején két évi fegyházra ítéltetett. Az ítéletet a budapesti kir. Curia is helybenhagyta s azt ma hirdették meg a kir. ügyész és az elítélt védője, *Jobst* László dr. ügyvéd előtt. *Köszler* nem jelent meg az ítélethirdetésen, mert Budapestre költözött, a hol nemrég üzletet rendezett be magának. Most majd a budapesti törvényszék utján fogják a jogerős ítéletet előtte meghirdetni.

TÁVIRATOK.

— A császár elhatározása.

(A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Vasárnap délelőtt Bécsben a következő császári kézirat jelent meg:

Lieber Graf Badeni!

Ich finde mich bestimmt, die Ver- tagung des Reichsrathes bis auf weiteres zu Verfügén.

Wien, am 28. November 97.

Franz Josef m. p.

Magyarul:

Kedves Badeni gróf!

Indítatva érzem magam arra, hogy a Reichsrathnak további intézkedésig való elnapolását elrendeljem.

Bécs, 1897. november 28.

Ferenc József s. k.

Ez a legfelsőbb császári kézirat ama minisztertanácsnak az eredménye, mely a császár elnöklése mellett szombaton a késő éjjeli órákban tartatott. A császár külön kihallgatáson fogadta *Badeni* miniszterelnököt és ekkor írta alá azt a legfelsőbb kéziratot, melyet az osztrák hivatalos lap rendkívüli kiadásban tett közzé. A Bécsben időző magyar kormányférfiakat vasárnap a délelőtti órákban nem fogadta még az uralkodó.

— Tüntetések Bécsben.

(A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Bécs város polgársága, nagyszámu diákság és a munkások óriási tömege vasárnap a kora reggeli órákban felvonult már a parlament elé és egészen megtöltötte a *Franzensring* szabad térségét. Adott jelre rettentő abcugolásban, majd fokozódott „*Pfuj* *Badeni!*” kiáltásokban törtek ki. Közben élénken hangzott:

— Le a lengyel hazaárulókkal!

— Le az alkotmány gyilkosaival!

A rendőrség most is óriási apparátussal lépett föl. Alig pillantottak meg az első rendőrt, felzudult a *Pfuj* *Polizei!* ordítás. A rendőrség nem reagált, hanem sietve hozzálátott a tömeg szétoztatásához. Ekkor egy oszlop talapzatáról *Kronawetter* tudomására hozta a népnek a csá-

szár elhatározását, mire a tömeg lassankint oszladozni kezdett. A diákság elől a Wacht am Rhein-t énekelte, a munkásság pedig, melynek egy része vörös zászló alatt vonult ki, a Marseillaise és a Proletárok dalának hangjaival vonult el a Franzensringről. A munkások ezenkívül még számos helyen tartottak összejövetelt, de a rendőrség előre megállapított terv alapján mindenkor széjjeloszlatta az összegyülekezett népet. Amint a munkások az utca két oldalán tömött sorokban nyomultak, a lovasrendőrség az utca közepén haladva közéjük ékelte magát és elejét vette minden nagyobb mozgalomnak. Csakis a Favoriten-városrészben volt nagyobb összejövetel a rendőrök és a szocialisták között. A munkások itt is a Pfuj Badeni! Hoch die Sozialisten! jelszók alatt vonultak föl és midőn a rendőrség őket széttaszásra hívta föl, mintha mitsem hallottak volna, nyugodtan énekelve tovább haladtak. Adott jelre a kardok kiröpültek a hüvelyekből és a lovasrendőrség attakot intézett a munkások ellen. Kardlappal ütlegelték a védtelen népet, amely csak akkor jött ki türelméből, midőn az éles kard által ejtett vágások nyomán több munkás fejéből kiserkent a vér. Éktelen ordítással rohantak meg a rendőrséget, mely végre is katonai segínyt volt kénytelen rekvirálni. Az összes bécsi katonaság konszignálva lévén, a helyőrség parancsnoka az aradi 5-ik magyar huszárezredet vezényelte ki a tüntetők ellen. A huszárok csakhamar megtették kötelességüket és rövid félóra alatt a Favoritenen is csöndes volt minden. Déli 12 órakor azonban újra összeverődött a munkások tömege. A szocialisták ekkor a Judenplatzra akartak vonulni, hogy Badeni ellen tüntessenek. A készletben álló rendőrség ezuttal is széjjel zavarta őket. Délutánra újabb tüntetések várhatók. — Szilágyi Dezső ma ideérkezett.

A császári várak kapuit bezárták, a mi első eset 1848 óta.

Éjjeli félháromkor a minisztertanács határozatából megjelent a császári kézirat a Reichsrath elnapolásáról. Ugyanis délután 2 órakor a minisztertanács elhatározta a lemondást és a császár elfogadta.

Lueger polgármester közölte a város-ház előtt álldogáló óriási néptömeggel a császári rendeletet, mire egy kissé lecsillapodott.

A kabinet-alakítással G a u t s c h báró bizatott meg. Benne sem a németek, sem a lengyelek nem biznak, de kormánykörökben remélik, hogy neki sikerül a provizorium megszavaztatása.

Wolfot tegnap délután szabadon bocsátották.

Bécs utcáin mintegy 40.000 főnyi tömeg hullámszik.

Az egyetem rektora december 1-éig, a diákok tüntetései következtében bezáratta az egyetemet.

— **A bécsi események hatása.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A Kossuth-párt ma esti értekezletén Eötvös Károly ellen kizárási indítványt fognak benyújtani, mert a „Függetlenség“ vasárnapi számában azt írta, hogy — nincs közünk az ausztriai fölforduláshoz és

hogy a perszonal-unióra még csak kísérletet sem szabad tennünk.

— **A szabadságharc megünneplése.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Az 1848-iki alkotások és a szabadságharc félszázados évfordulójának megünneplésére a rendező bizottság tegnap Jókai Mór elnöklete alatt tartott diszgyűlésen, Feszty Árpád elnökletével, írókból és művészekből összeállítva, megalakult.

— **A Dreyfus-ügy.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Pellieux tábornok tegnap lefoglalta Walsin-Esterházy őrnagy levelezéseit, melyekben számtalan becsmélés foglaltatik a francia hadsereg ellen.

— **Kazán-robbanás.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Berlinben egy szeszgyárban kazán robbanás történt, mely bedöntötte a falakat. Két halott és két sebesült.

— **A Reichsrath összehívása.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A bécsi Reichsrathot december 6-ikára hívják ismét össze. Ugy látszik, a magyar kormány ismét prolongál az osztrák kormánynak, csak hogy Bánffy báró megmeneküljön az önálló rendelkezéstől.

Nyilt-tér.*)

Dr. Jobst László

ügyvéd,

irodáját

Ferenciek-utczája 7. sz. alatt

(Dr. Kereky-féle ház) helyezte át.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Hirdetések.

Szomorú — de igaz,

hogy öltözékeinkre nagyobb gondot fordítunk, mint **egészségünkre.** Ha ruháinkon a legparányibb szakadékot észlelünk, sietünk azt legott eltüntetni, nehogy nagyobbodjék, de ha ez testi egészségünknek az eset, számba se vesszük. Egy kis köhögés, főfájás, emésztési zavarok stb. mit tesz az? Ügyet se vetünk rá. Hát ez **vétkes könnyelműség,** mely később keservesen megboszulja magát rajlunk, mert valamint a kis szakadékból nagy lesz, épp úgy a kis bajból nagy baj keletkezik, ha kellő intézkedés nincsen kéznél. **A legtöbb betegség kuforrása a gyomor rendetlen működése,** a mit — idejekorán használva — Egger kellemes ízű **Sódapasztillája** csakhamar beszüntet. (1 doboz ára 30 kr.) **A tüdő, torok és mellbajok köhögéssel, rekedtséggel s elnyálkásodással kezdődnek.** Egger kitűnő ízű **Mellpasztillája** megóv bennünket a bajtól teljes biztossággal. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadohoz 25 kr.) Minden gyógyszerertárban kaphatók. Főraktár Nádorgyógyszerertár

(Dr. Egger Leó és Egger J.)
Budapest, Váci-körut 21.

Egy könnyű fedeles hintó

és

egy nyitott ruganyos kocsi

jutányos áron eladó. Értekezhetni **Kovácsics Antal** szijgyártónál, Irgalmasok épületében.

A Dr. EGGER-féle

Injectio Hamamelis Virginica

a leghatásosabb külszer (befecskendezés) férfiak és nőknél, új és idült folyások valamint csőbántalmak orvoslására. A Hamamelis Virginia tropikus növény rendkívüli hatása a nyákhártyára orvosiilag már régen el van ismerve, úgy hogy ezen különben is szerencsés összetételű Injectio ennek köszönheti gyógyerejét. 2—3 üveg használata a legmakacsabb bajt tetemesen javítja illetve meggyógyítja.

Egy üveg ára 70 kr., a pénz előleges beküldése mellett postán bérmentve: 1 üveg 1 frt 05 kr., 2 üv. 1 frt 75 kr., 3 üv. 2 frt 45 kr. Főraktár: Gyógyszerertár a »Nádor«-hoz Budapest, VI., Váci-körut 17.

Kapható Pécsen: Sipőcz István, Zsigai László és Göbel Kálmán gyógyszerész uraknál.

Téli ruhák!

Az igen tisztelt

közönség figyelmébe!

Olcsó és csinos ruhák

férfiak és gyermekek részére kaphatók:

SCHMITZ SOMA

üzletében

PÉCSETT,

Király-utca bazár épület.

Tüzelőfa

kitűnő minőségű száraz hasábfá, kicsinyben és nagyban, **úgy aprított fa is méterenként** házhoz szállítva, **jutányos áron** kapható és megrendelhető:

Eisner Dóczy

fakereskedésében vásártér 21. szám.
Telefon-szám 64.